

OBRAZAC ZA IZVJEŠĆE O PROVEDBI AARHUŠKE KONVENCIJE

Sljedeće izvješće dostavljeno je u ime Republike Hrvatske u skladu s odlukom I/8 i II/10.

Ime službenika nadležnog za dostavljanje nacionalnog izvješća:	Branka Pivčević Novak, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Republika Hrvatska
Potpis:	
Datum:	18. prosinca 2016.

IZVJEŠĆE O PROVEDBI

Stranka:	Republika Hrvatska
Nacionalna fokusna točka	
Puni naziv institucije:	Ministarstvo zaštite okoliša i energetike
Ime i titula službenika:	Branka Pivčević Novak, voditeljica Službe za održivi razvoj
Adresa:	Radnička cesta 80, 10000 Zagreb, Hrvatska
Telefon:	+385 1 3717283
Faks:	+385 1 3717135
E-pošta:	branka.pivcevic-novak@mzoip.hr

POSTUPAK IZRADE IZVJEŠĆA

Navedite kratko informacije o postupku izrade ovog izvješća, uključujući informacije o tome koje vrste javnih vlasti su konzultirane ili su doprinijele izradi istog, kako se konzultirala javnost i kako se uzeo u obzir ishod/rezultat javnih konzultacija te koji se materijal koristio kao temelj za izradu izvješća.

Odgovor:

Četvrto Nacionalno izvješće o provedbi Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (u daljnjem tekstu: Aarhuška konvencija) obuhvaća razdoblje od zadnjeg izvješća, odnosno od 2014. do 2016.¹ Izradu izvješća je koordiniralo Ministarstvo zaštite okoliša i energetike (MZOE) u suradnji s Ministarstvom pravosuđa i drugim tijelima javne vlasti, koja su relevantna za provedbu Aarhuške konvencije. Mreža organizacija za zaštitu okoliša Zeleni forum imenovala je svoju predstavnicu iz udruge Zelena Istra za članicu Radne grupe za izradu nacrtu prijedloga Izvješća. Nacrt Izvješća je bio objavljen na nacionalnim internetskim stranicama e-savjetovanje u trajanju od 30 dana. Dio primjedbi je uvršteno u Izvješće dok je na drugi dio primjedbi poslano očitovanje pisanim putem te je objavljeno na internetskoj stranici e-savjetovanje. Slijedeći preporuku tajništva Aarhuške konvencije, konačni nacrt Izvješća je skraćen i preveden na engleski jezik.

¹Do sada su izrađena tri Nacionalna izvješća o provedbi Aarhuške konvencije (2009., 2010. i 2014.)
<http://www.mzoip.hr/default.aspx?id=10190>

IV. Nacionalnog izvješća objavljeno je na internetskoj stranici MZOE-a, o čemu su obaviještena relevantna tijela i udruge.

Navedite svaku posebnu okolnost koja je važna za razumijevanje izvješća, npr. Postoji li federalna i/ili decentralizirana struktura za donošenje odluka, imaju li odredbe Konvencije izravan utjecaj na njeno stupanje na snagu, ili jesu li financijska ograničenja značajna prepreka provedbi (nije obvezno).

Odgovor:

Članak 3.

Navedite zakonske, regulatorne i ostale mjere kojima se provode opće odredbe u stavcima 2, 3, 4, 7 i 8 članka 3.

Odgovor:

Više se hrvatskih zakona i podzakonskih propisa odnosi na provedbu općih odredbi članka 3. o čemu se izvijestilo u prethodnim nacionalnim Izvješćima. Međutim od završetka III. Izvješća neki su se zakoni koji se odnose na okoliš kao i neki drugi relevantni za provedbu Konvencije izmijenili i nadopunili. Izmijenjen je Zakon o zaštiti okoliša (NN² 80/13, 78/15; u daljnjem tekstu ZOZO), Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 47/14), Zakon o zaštiti zraka (NN 130/11, 47/14; u daljnjem tekstu: ZZZ), Zakon o pravu na pristup informacijama (NN 25/13, 85/15 u daljnjem tekstu: ZPPI) i Zakon o vodama (NN 153/09, 63/11, 130/11, 56/13 i 14/14; u daljnjem tekstu: ZOV).

U novim zakonima su sve odredbe bitne za provedbu Konvencije prenesene iz prijašnjih zakona, dok novi ZPPI uspostavlja napredniji standard proaktivne objave informacija i dokumenata tijela javne vlasti u svrhu savjetovanja sa zainteresiranom javnošću (članak 11.).

Relevantni su propisi : Pravilnik o uzajamnoj razmjeni informacija i izvješćivanju o kvaliteti zraka i obvezama za provedbu Odluke Komisije 2011/850/EU (NN 3/16), Pravilnik o praćenju kvalitete zraka (NN 3/13), Uredba o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju Republike Hrvatske (NN 1/14), Uredba o utvrđivanju popisa mjernih mjesta za praćenje koncentracija pojedinih onečišćujućih tvari u zraku i lokacija mjernih postaja u državnoj mreži za trajno praćenje kvalitete zraka (NN 65/16) Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku (NN 117/12, 90/14), Uredba o graničnim vrijednostima sadržaja hlapivih organskih spojeva u određenim bojama i lakovima koji se koriste u graditeljstvu i proizvodima za završnu obradu vozila (NN 69/13), Uredba o graničnim vrijednostima emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora (NN 117/12), Uredba o kvaliteti tekućih naftnih goriva (NN 33/11, 76/14, 56/15), Uredba o tehničkim standardima zaštite okoliša od emisija hlapivih organskih spojeva koje nastaju skladištenjem i distribucijom benzina (NN 135/06), Uredba o tehničkim standardima zaštite okoliša za smanjenje emisija hlapivih organskih spojeva koje nastaju tijekom punjenja motornih vozila benzinom na benzinskim postajama (NN 44/16) Pravilnik o praćenju, izvješćivanju i verifikaciji izvješća o emisijama stakleničkih plinova iz postrojenja i zrakoplova u razdoblju koje započinje 1. siječnja 2013. godine (NN 77/13), Pravilnik o praćenju emisija stakleničkih plinova u Republici Hrvatskoj (NN 134/12), Zakon o potvrđivanju protokola o registrima ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari uz konvenciju o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (NN-MU 4/2008), Uredba o sprječavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari (NN 44/14), Pravilnik o registru postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari i o očevidniku prijavljenih velikih nesreća (NN 139/14), Uredba o okolišnoj dozvoli (NN 08/14)

Novi propisi iz domene vodnog gospodarstva: Uredba o kakvoći voda za kupanje (NN, 51/14), Uredba o uslužnim područjima (NN 67/14), Pravilnik o obračunu i naplati vodnoga doprinosa (NN 107/14), Pravilnik o načinu konzultiranja i informiranja javnosti o Nacrtu Strategije upravljanja vodama i Plana upravljanja vodnim područjima (NN 48/14).

² Narodne novine

Nakon što je Vlada RH usvojila *Kodeks savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata* (NN 140/2009; u daljnjem tekstu: Kodeks), Ured za udruge Vlade RH izradio je *Smjernice za njegovu primjenu* i *Priručnik za savjetovanje sa zainteresiranom javnošću*. Priručnik služi kao jednostavan i razumljiv alat koji pojedine dijelove *Smjernica* potanje obrazlaže i potkrepljuje primjerima, a sadrži i primjere obrazaca za lakšu praktičnu primjenu. U okviru projekta definirao se cjelovit program izobrazbe i treninga za *koordinatore savjetovanja* (imenovani su u tijelima državne uprave i uredima Vlade RH, uz stalno pružanje tehničke pomoći tijelima državne uprave u izgradnji sposobnosti za učinkovito savjetovanje koje se nastavilo provoditi i nakon završetka projekta.

Važan korak u unapređenju normativnog okvira za savjetovanja sa javnošću ostvaren je donošenjem novog ZPPI (NN 25/13, 85/15), kojim je osigurana uspostava institucije Povjerenika za informiranje koja promovira i osigurava pravo na pristup informacijama. Zakonom je definirana obaveza tijelima javne vlasti da savjetovanja sa zainteresiranom javnošću provode minimalno 30 dana putem središnjeg državnog internetskog portala za savjetovanja s javnošću – e-Savjetovanja. Portal e-Savjetovanja omogućuje javnosti pristup svim otvorenim savjetovanjima državnih tijela na jednom mjestu jednostavno slanje komentara i prijedloga poboljšanja nacrta zakona, drugih propisa i akata, odnosno uključivanje u procese oblikovanja javnih politika. Ured za udruge provodi redovite mjesečne edukacije državnih službenika za korištenje aplikacije e-Savjetovanja. U prvih godinu i pol korištenja na portalu e-Savjetovanja objavljeno je 812 savjetovanja, na koje su zainteresirani predstavnici javnosti uputili 12.580 komentara.

Prema Poslovniku Vlade Republike Hrvatske obveza je za središnja tijela državne uprave, uz nacrt zakona, drugih propisa i akata, pri upućivanju u proceduru Vlade Republike Hrvatske, priložiti i odgovarajuća izvješća o provedenom savjetovanju. Također je Poslovnik Hrvatskog sabora (NN 81/2013) u članku 174. utvrdio obvezu predlagatelju zakona da uz svaki prijedlog zakona dostavi i izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću.

Ured za udruge u suradnji s Državnom školom za javnu upravu, i dalje provodi program sustavne izobrazbe *koordinatora savjetovanja*, koji su odgovorni za postupak savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata. Seminari su ujedno namijenjeni i ostalim državnim i lokalnim službenicima koji rade na poslovima informiranja, pravnim pitanjima i poslovima suradnje s udrugama, organizacijama civilnog društva i interesnim skupinama

Ured za udruge Vlade RH priprema godišnja izvješća o provedbi *Kodeksa*, koja pokazuju napredak u primjeni standarda savjetovanja. Pokazuje se trend porasta broja savjetovanja iz godine u godinu, jednako kao i broja komentara. U 2015. godini državna tijela provela su savjetovanja za 608 zakona, drugih propisa i akata, što je 12% savjetovanja više u odnosu na 2014. godinu te čak 62% u odnosu na 2013. godinu. U savjetovanjima u 2015. godini su sudjelovale 5.863 pravne i fizičke osobe, od čega su 4.116 bili pojedinci. Također, izvješća pokazuju da se dio danih komentara i usvaja (27% njih u 2015. godini). Sva do sada objavljena izvješća dostupna su na: <https://udruge.gov.hr/pristup-informacijama/savjetovanje-sa-zainteresiranom-javnoscu/provedba-kodeksa-savjetovanja/276>

Objasnite kako su provedeni ovi stavci. Posebno opišite:

(a) u pogledu stavka 2, mjere poduzete kako bi se osiguralo da službenici i tijela vlasti pomažu i pružaju potrebne upute;

Odgovor:

Temeljna načela ponašanja tijela državne uprave i drugih državnih tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravnih osoba koje imaju javne ovlasti su regulirane Zakonom o općem upravnom postupku (NN 47/09, u daljnjem tekstu: ZUP) pa kada u upravnim stvarima, neposredno primjenjujući propise, rješavaju o pravima, obvezama ili pravnim interesima građana, odnosno pravnih osoba ili druge stranke, ovaj zakon se supsidijarno primjenjuje i u postupcima traženja pristupa informacijama.

Temeljem ZPPI-ja sva su tijela javne vlasti dužna imenovati *službenika za informiranje* mjerodavnu za rješavanje ostvarivanja prava na pristup informacijama (obavlja poslove redovitog objavljivanja informacija, rješava pojedinačne zahtjeve za pristup informacijama i ponovne uporabe informacija te

unapređuje način obrade, razvrstavanja, čuvanja i objavljivanja informacija koje su sadržane u službenim dokumentima koje se odnose na rad tijela javne vlasti, službenik za informiranje je ujedno dužan osigurati neophodnu pomoć podnositeljima zahtjeva u vezi ostvarivanja prava na pristup informacijama). Dužnost pružanja informacija i obrazloženja o upravnim poslovima je također regulirana Zakonom o državnim službenicima (NN 49/12 – pročišćeni tekst, 37/13, 38/13).

Uprava za inspekcijske poslove MZOE-a na nacionalnoj i lokalnoj razini ima organizirano svakodnevno telefonsko dežurstvo inspektora zaštite okoliša u cilju pružanja informacija te je omogućeno putem elektroničke pošte uputiti bilo kakvu prijavu/upit.

Hrvatska agencija za okoliš i prirodu koja vodi nacionalne Informacijske sustave za okoliš i prirodu putem službenika za informiranje pruža informacije javnosti.

(b) u pogledu stavka 3, mjere poduzete u cilju promicanja obrazovanja i svijesti o okolišu;

Odgovor:

Tijela javne vlasti u čijoj su nadležnosti pojedine sastavnice okoliša i održivi razvoj u skladu s financijskim mogućnostima provode kampanje podizanja svijesti o okolišu. Obrazovanje o okolišu ima važno mjesto u Hrvatskom obrazovnom kurikulumu. U vrtićima, osnovnim i srednjim školama se provode brojne aktivnosti s ciljem promicanja obrazovanja i svijesti o okolišu. Ministarstvo nadležno za obrazovanje u suradnji s drugim tijelima državne uprave omogućuje razdiobu promidžbenih materijala o temama vezanim za okoliš. U okviru nacionalne kampanje „Zdrav za 5“ namijenjene školskoj djeci u 2012./2014., koju su koordinirala ministarstva nadležna za unutarnje poslove, zdravlje i okoliš, na neformalni način se govorilo o važnosti očuvanja zdravlja i okoliša i usvajanja zdravih stilova života (prevencija od droge, alkohola i kladenja, otpad u okolišu) (<http://www.zdravza5.com/>).

Povodom Dana zaštite ozonskog sloja (16. rujna) MZOE od 2012. godine koordinira niz aktivnosti, predavanja, izradu obrazovno-promidžbenih materijala i sl. namijenjenih školskoj djeci (<http://ozonko.mzoip.hr/>).

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (u daljnjem tekstu: FZOEU) u RH ima posebnu ulogu u promicanju svijesti o okolišu te provodi obrazovno-promidžbene programe o zaštiti okoliša i poticanju energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije. Također sufinancira razne konferencije i skupove vezane za teme okoliš, energetika i društveno odgovorno poslovanje.

Hrvatski zavod za toksikologiju i antidoping izradio je posebno namijenjenu internetsku stranicu za građanstvo kojoj je cilj obrazovati javnost o zaštiti i opasnostima od opasnih kemikalija (<http://www.otrovno.com/>).

Osnovana je nova Hrvatska agencija za okoliš i prirodu 2015. godine (u daljnjem tekstu: HAOP) koja izdaje obrazovno-promidžbene materijale u svrhu popularizacije i informiranja javnosti o zaštiti okoliša i prirode i organizira događaje za građane i medije oko obilježavanja datuma značajnih za zaštitu prirode (www.azo.hr, <http://www.dzpz.hr/>). Osim redovitih objava svih relevantnih informacija i podataka na navedenim stranicama, izrađene su nove internetske stranice putem kojih se javnost obavještava o invazivnim vrstama i o velikim zvijerima u Hrvatskoj (<http://www.invazivnevrste.hr/>, <http://www.life-vuk.hr/vuk/>). Otvoren je Facebook profil na internetskim stranicama DZPP (<http://www.facebook.com/pages/Drzavni-Zavod-za-Zastitu-Prirode>).

Niz je aktivnosti pokrenuto u cilju promicanja obrazovanja i svijesti o važnosti zaštićenih područja uključenih u ekološku mrežu Natura 2000 te je uspostavljen portal (<http://www.natura2000.hr/>).

U sklopu „Projekta podrške implementaciji strateškog plana Konvencije o bioraznolikosti 2011.-2020. u Hrvatskoj“ zaključno sa svibnjem 2014., provedeno je istraživanje informiranosti i stavova javnosti o zaštiti prirode, s ciljem [izrade](#) Izvješća o stanju prirode za razdoblje 2008. – 2012. (<http://www.dzpz.hr/publikacije/ostale-publikacije/rezultati-istrazivanja-javnog-mnjenja-o-stavovima-vezanim-uz-zastitu-prirode-1341.html>).

HAOP promiče svijest o okolišu u javnosti prvenstveno kroz obrazovno-promidžbene materijale, organizira akcije povodom datuma značajnih za zaštitu okoliša, održava predavanja u školama i putem internetske stranice (<http://www.azo.hr>). U Zagrebu je od 2010. do 2015. g. bio u funkciji *Info centar*

za građane u kojemu je javnost mogla dobiti sve potrebne informacije i publikacije o okolišu i prirodi (radim danom od 11 do 14 sati).

HAOP-u je u 2016. godini odobren projekt „Jačanje uloge Hrvatske agencije za okoliš i prirodu u informiranju i podizanju svijesti javnosti u području zaštite okoliša, klimatskih promjena, zaštite prirode i bioraznolikosti“ (eng. – Strengthening the Role of Croatian Agency for the Environment and Nature in Informing and Raising Public Awareness in the Field of Environment, Climate Change, Nature and Biodiversity Protection) vrijedan 300.000€, koji će započeti početkom 2017. godine. Cilj projekta je podizanje razine obrazovanja i informiranosti ciljnih skupina (cjelokupnog društva, prvenstveno predškolske i školske djece) te doprinos cjeloživotnom učenju vezanom uz stjecanje znanja, vještina i vrijednosti potrebnih za poboljšanje kvalitete života ljudi i izgradnju društva temeljenog na znanju o različitim aspektima okoliša i prirode i njihovoj zaštiti.

U lipnju 2016. godine HAOP je započeo projekt „Plan razvoja sustava za sprječavanje nastanka otpada te informiranja i razmjene dobre prakse“. Cilj projekta je doprinos ostvarenju ciljeva sprječavanja nastanka otpada u RH, a jedan od rezultata bit će Internet portal kao središnja on-line lokacija s dostupnim informacijama o mogućnostima, načinima, mjerama i aktivnostima na području sprečavanja otpada.

Hrvatske vode (u daljnjem tekstu: HV) izdaju informativno-stručni mjesečnik „Hrvatska vodoprivreda“ i znanstveno-stručni časopis „Hrvatske vode“, putem kojih se šira javnost informira o pitanjima iz područja upravljanja vodama (<http://www.voda.hr/>). U podizanju svijesti o važnosti voda i vodnoga okoliša, HV organiziraju obilježavanje Međunarodnog dana voda (22. 3.), Dana Dunava (28. 6.) i dana Hrvatskih voda (7. 9.), prigodom kojega se dodjeljuju godišnje nagrade Hrvatskih voda za najbolje diplomske radove iz područja hidrotehnike i ostalih područja značajnih za vodnogospodarstvo, doktorske disertacije te za najbolja djela (objavljene znanstvene knjige, sveučilišni udžbenici i slično) s tematikom vezanom za vodno gospodarstvo. HV su pokrovitelji znanstvenih i stručnih skupova i redovito sufinanciraju projekte nevladinih udruga, kao i izdavanje znanstvenih i stručnih knjiga i publikacija, sve vezano uz upravljanje vodama.

HV prepoznale su potrebu društveno odgovornog poslovanja (DOP) prema zajednici stoga su pokrenule projekt Lijepa naša Sava, usmjeren prema edukaciji, poticanju znanstveno-obrazovnih institucija i pojedinaca, suradnji s nevladinim udrugama i ostalim subjektima, sa željom razvijanja zajedničke skrbi u zaštiti i očuvanju voda.

Usmjeravajući pažnju na najmlađe (predškolski uzrast i učenici nižih razreda osnovnih škola) pokrenule su projekt Edukativnih slikovnica i Najmlađi za vode Hrvatske.

Kroz program Švicarsko-hrvatskog programa suradnje Ured za udruge Vlade RH djelovat će kao Posredničko tijelo i Izvršna agencija za projekte čiji je cilj promicanje doprinosa civilnog društva gospodarskoj i društvenoj koheziji, kroz darovnicu u vrijednosti 4,8 milijuna CHF. U okviru ove darovnice financirat će se aktivnosti usvajanja vještina i znanja djece i mladih iz osnovnih i srednjih škola te članova njihovih obitelji o održivom razvoju.

Grad Zagreb u kojem živi gotovo četvrtina građana Hrvatske ima specijaliziranu internetsku stranicu putem koje obavještava javnost o natječajima, obrazovnim programima i drugim aktivnostima koje se poduzimaju iz područja okoliša, klime, energetske učinkovitosti i održivog razvoja (<http://www.eko.zagreb.hr/>).

(c) u pogledu stavka 4, mjere poduzete kako bi se osiguralo da postoji odgovarajuće priznanje i podrška udrugama, organizacijama ili grupama koje promiču zaštitu okoliša;

Odgovor:

U Hrvatskoj postoji više mehanizama kroz koje se daje podrška udrugama i organizacijama koje promiču zaštitu prirode i okoliša te se svi podaci na nacionalnoj razini objedinjuju i objavljuju u godišnjim *Izvešćima o dodijeljenim financijskim potporama za projekte i programe organizacija civilnoga društva* koje koordinira Ured za udruge Vlade RH. U Izvešću se nalaze podaci o financijskim i nefinancijskim potporama koji se izdvajaju iz državnog, županijskih, gradskih i općinskih proračuna. Dio sredstava ide i iz prihoda od igara na sreću, iz naknada onečišćivača okoliša te iz sredstava

proračunske zalihe. Na ovaj način Vlada RH redovito prati dinamiku financiranja te daje preporuke za unapređenje sustava dodjele financijskih potpora projektima i programima organizacija civilnoga društva (OCD) u Hrvatskoj (<https://udruge.gov.hr/financiranje-programa-i-projekata-udruga-iz-javnih-izvora/2772>).

Pored toga projekti OCD u području zaštite okoliša i prirode se financiraju kroz FZOEU i HV (<http://www.voda.hr/hr/javni-natjecaji>) te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i razne tvrtke (banke, trgovine i dr.) imaju "zelene natječaje" namijenjene OCD.

MZOE je dodijelio nacionalne nagrade i priznanja za najbolje projekte OCD koji daju doprinos zaštiti okoliša i održivom razvoju u 2016. godini, kao i profesorima u osnovnim školama za doprinos zaštiti okoliša i održivom razvoju u odgojno-obrazovnom procesu.

(d) u pogledu stavka 7, mjere poduzete u cilju promicanja načela Konvencije u međunarodnim procesima uključujući:

- (i) mjere poduzete u svrhu koordinacije unutar i između ministarstava kako bi se obavijestili službenici koji su uključeni u drugim relevantnim međunarodnim forumima o članku 3 stavak 7 i o Almaty Smjernicama, i navesti je su li mjere koordinacije u tijeku***
- (ii) mjere poduzete na nacionalnoj razini kako bi se osigurao pristup informacijama koje se odnose na međunarodne forume, kao i na kojoj je razini pristup informacijama osiguran***
- (iii) mjere poduzete na nacionalnoj razini kako bi se promoviralo i omogućilo sudjelovanje javnosti u međunarodnim forumima (npr. poziv članovima organizacija civilnog društva/udruga da budu dio delegacije Stranke u međunarodnim pregovorima iz područja okoliša ili uključivanje organizacija civilnog društva/udruga u izradi službenog stava Stranke u takvim pregovorima), kao i na kojoj je razini pristup informacijama osiguran***
- (iv) mjere poduzete u svrhu promidžbe načela Konvencije u postupcima drugih međunarodnih foruma***
- (v) mjere poduzete u svrhu promidžbe načela Konvencije u radu, projektima, odlukama i drugim nezavisnim događanjima u drugim međunarodnim forumima***

Odgovor:

Načelo suradnje unutar države u provedbi zaštite okoliša i suradnja s drugim državama te obavješćivanje drugih država o prekograničnim utjecajima na okoliš te razmjena informacija o okolišu propisano je u ZOZO. Također, ZZZ propisuje da će MZOE pokrenuti aktivnosti s nadležnim tijelom druge države kako bi se donijeli zajednički planovi i programi za smanjivanje onečišćenja zraka primjenom prikladnih mjera ako dođe do značajnog prekograničnog onečišćenja zraka. RH promiče načela Konvencije o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (ESPOO) između ostalog, putem bilateralnih i multilateralnih tijela/međunarodnih ugovora u kojima/kojih je RH stranka.

O rezultatima međunarodne i međuresorne suradnje MZOE redovito izvještava javnost putem internetskih stranica i putem izjava za javnost. Nije uobičajeno da se na sastancima stranaka međunarodnih konvencija kojih je RH potpisnica uključuju predstavnici OCD-a.

U nacionalnu delegaciju za Konferenciju o klimatskim promjenama u Parizu 2015. godine uključen je predstavnik OCD, međutim to je rijetkost te se OCD ne uključuju u izradu službenog stajališta RH u pregovorima.

Plan upravljanja vodnim područjima (NN 66/16) donesen je 6. srpnja 2016. godine od strane Vlade Republike Hrvatske. Tijekom 2015. godine, HV su nacrt dokumenta prezentirale na sastancima bilateralnih međudržavnih vodnogospodarskih komisija sa susjednim državama Republikom Slovenijom, Mađarskom, Bosnom i Hercegovinom i Republikom Crnom Gorom. Predstavnicima Republike Srbije dokument je predstavljen na sastanku povjerenstva za pripremu bilateralnog

međudržavnog vodnogospodarskog sporazuma. U okviru postupka strateške procjene utjecaja na okoliš dodatno je proveden i postupak prekograničnih konzultacija sukladno ESPOO konvenciji sa svim susjednim državama.

(e) u pogledu stavka 8, mjere poduzete kako bi se osiguralo da osobe koje ostvaruju svoja prava sukladno Konvenciji ne budu kažnjene, gonjene ili uznemiravane.

Odgovor:

Ovo je pravo osigurano kroz ustavno načelo zakonitosti iz čl. 16. Ustava RH (NN 56/90, 135/97, 8/98 – pročišćeni tekst, 113/00, 124/00 – pročišćeni tekst, 28/01, 41/01 – pročišćeni tekst, 55/01 – ispravak, 76/10, NN 85/10-pročišćeni tekst i 5/14, u daljnjem tekstu: Ustav)) te načela prava na žalbu iz čl. 18. Ustava.

Opišite sve prepreke na koje ste naišli tijekom provedbe bilo kojeg od stavaka članka 3 navedenih iznad.

Odgovor:

Predstavnici OCD smatraju da je članak 171. ZOZO-a protivan članku 3. st. 8. Aarhuške konvencije jer ovakva zakonska odredba dovodi u neizvjestan i neravnopravan položaj osobe koje se žele koristiti zajamčenim pravom na pristup pravosuđu. Također su mišljenja da je članak 253. ZOZO-a protivan članku 9. st. 3. i 4. Aarhuške konvencije glede troškova postupaka koji moraju biti pravični, jednakopravni i ne pretjerano skupi.

Navedite dodatne informacije o praktičnoj primjeni općih odredbi Konvencije.

Odgovor:

Navedite važne adrese web stranica, ukoliko su dostupne:

<http://aarhus.zelena-istra.hr/>

Članak 4.

Navedite zakonske, regulatorne i ostale mjere kojima se provode odredbe o pristupu informacijama o okolišu u članku 4.

Odgovor:

ZOZO, ZPPI i Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08, u daljnjem tekstu: UISJ) su temeljni propisi koji reguliraju provedbu čl. 4. Određene mjere su također dodatno integrirane i u druge propise koji se odnose na određena područja okoliša. Važno je istaknuti da je Direktiva 2003/4/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o pristupu javnosti podacima o okolišu potpuno transponirana u nacionalno zakonodavstvo. To se odnosi i na definicije iz čl. 2. Aarhuške konvencije koje su prenijete u ZOZO kao i u ZPPI.

Odredbe iz čl. 3., st. 9. Aarhuške konvencije su regulirane ustavnim principom o jednakopravnosti građana i temeljem odredbi ZPPI-ja. Također temeljem ZOZO-a i ZPPI svatko ima pristup informacijama bez obveze navođenja interesa te je propisan pristup podacima i informacijama. Pravo na informaciju ostvaruje se podnošenjem zahtjeva. Članak 18. ZPPI-ja propisuje kako se zahtjev može podnijeti nadležnom tijelu usmenim ili pisanim putem, a ako je zahtjev podnesen putem elektroničke komunikacije (e-mail, telefaks i sl.), smatrat će se da je podnesen pisani zahtjev. Pisani zahtjev mora sadržavati naziv i sjedište tijela javne vlasti kojem se zahtjev podnosi, podatke koji su važni za prepoznavanje tražene informacije, ime i prezime i adresu fizičke osobe podnositelja zahtjeva, tvrtku, odnosno naziv pravne osobe i njezino sjedište. Kako bi se korisniku prava na pristup informacijama olakšalo podnošenje zahtjeva za pristup informacijama, korisnik može opcionalno ispuniti *Obrazac zahtjeva za pristup informacijama*, koji je sastavni dio Pravilnika o ustroju, sadržaju i načinu vođenja službenog upisnika o ostvarivanju prava na pristup informacijama; (NN 83/14). Korisnik može u zahtjevu za pristup informaciji naznačiti prikladan način dobivanja informacije (neposrednim davanjem

informacije, davanjem informacije pisanim putem, uvidom u dokumente i izradom preslika dokumenta koji sadrži traženu informaciju, dostavljenjem preslika dokumenta koji sadrži traženu informaciju, na drugi prikladan način), a ako ne naznači, informacija će se dostaviti na način na koji je podnesen zahtjev, odnosno na najekonomičniji način. U odnosu na odredbe ZPPI-ja, rok omogućavanja pristupa informacijama prema ZOZO-u nije određen, odnosno propisano je kako će tijela javne vlasti koja posjeduju informacije o okolišu, ili na koje se informacija o okolišu odnosi, omogućiti pristup informacijama u najkraćem mogućem roku. Sukladno ZPPI-ju, na temelju zahtjeva za pristup informaciji tijelo javne vlasti će odlučiti najkasnije u roku od 15 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva, a u određenim zakonom propisanim slučajevima taj se rok može produžiti za dodatnih 15 dana.

(c) u pogledu stavaka 3 i 4, mjere poduzete u cilju:

(i) osiguranja izuzeća od zahtjeva;

(ii) osiguranja primjene testa javnog interesa s kraja stavka 4;

Odgovor:

Ukoliko tijelo javne vlasti uskraćuje pristup informacijama o okolišu, dužno je rješenjem odbiti zahtjev, s tim da se razlozi za odbijanje zahtjeva prema ZOZO-u (čl. 158) donekle razlikuju od razloga uskrate sukladno ZPPI-ju (čl. 15.), koji opširnije i razrađnije popisuje moguće razloge uskrate tražene informacije. ZOZO-om (čl. 158. st. 6.) je izričito propisano da je Povjerenik za informiranje žalbeno tijelo u slučaju odbijanja zahtjeva za davanje informacije o okolišu, dok je člankom 5. stavkom 1. navedenog Zakona propisano da se na pitanja prava na pristup informacijama u postupcima prema ovom Zakonu koja nisu uređena ovim Zakonom i njegovim provedbenim propisima, primjenjuju odredbe propisa kojima se uređuje pravo na pristup informacijama. Da su tijela u čijem je djelokrugu zaštita prirode, okoliša i energetika oslonjena na opći režim uređen ZPPI vidljivo je i na njihovim internetskim stranicama na kojima se uglavnom objavljuju informacije o ostvarivanju prava po ZPPI-ju.

Prema ZOZO-u (čl. 158.), tijelo javne vlasti koje posjeduje informaciju o okolišu ne može odbiti zahtjev za informacijama, ako se taj zahtjev odnosi na ispuštanja ili druge emisije u okoliš. Također, prilikom odlučivanja o zahtjevu procijeniti će je li zaštita javnog interesa od veće važnosti nego interes ostvaren objavljivanjem tražene informacije. Tako ZPPI (čl. 16.) propisuje da je tijelo javne vlasti nadležno za postupanje po zahtjevu za pristup informacijama dužno, prije donošenja odluke provesti test razmjernosti i javnog interesa. Kada tijelo javne vlasti utvrdi da u odnosu na zatraženu informaciju ili dio informacije postoji neko ograničenje iz članka 15. stavka 2., 3. i 4. ZPPI-ja (npr osobni podaci, poslovna ili profesionalna tajna i dr.), a što znači da je tijelo javne vlasti utvrdilo da postoji zaštićeni interes, potrebno je nadalje utvrditi postoji li za zatraženu informaciju interes javnosti (primjerice vezano za zatraženu informaciju bile su rasprave u medijima, širi krug ljudi je zainteresiran za traženu informaciju, informacija je vezana za zdravlje, okoliš, otkrivanje korupcije, državnu sigurnost itd.). Tijelo javne vlasti potom ocjenjuje dva suprotstavljena interesa kako bi procijenilo koji interes prevladava, zaštićeni interes ili javni interes. Također, ograničenja u pravu na pristup informacijama, kao i izuzeća od njih, propisana su čl. 15. ZPPI-ja kao i čl. 26. Pravilnika o vodnoj dokumentaciji (NN 13/06). U postupku ostvarivanja prava na pristup informacijama na odgovarajući način primjenjuju se i odredbe ZUP-a.

(d) u pogledu stavka 5, mjere poduzete kako bi se osiguralo da tijelo vlasti koje ne posjeduje zatražene informacije o okolišu poduzme potrebne korake;

Odgovor:

U pogledu st. 5 primjenjuje se čl. 21. ZPPI-ja. Prema tome, ako tijelo javne vlasti ne posjeduje informaciju, a ima saznanja o tijelu koje je posjeduje, dužno je, bez odgode, a najkasnije u roku od osam dana od zaprimanja zahtjeva, ustupiti zahtjev tome tijelu, a o čemu će obavijestiti podnositelja. Ako tijelo javne vlasti zaprimi zahtjev za pristup informaciji koja je klasificirana stupnjem tajnosti, a nije njezin vlasnik, dužno je bez odgode, a najkasnije u roku od osam dana od zaprimanja zahtjeva, ustupiti zahtjev vlasniku informacije, o čemu će obavijestiti podnositelja. Ako tijelo javne vlasti zaprimi zahtjev za pristup međunarodnoj informaciji, dužno je bez odgode, a najkasnije u roku od osam dana od

zaprimanja zahtjeva, ustupiti isti vlasniku informacije, o čemu će obavijestiti podnositelja. Iznimno, tijelo javne vlasti postupit će po zaprimljenom zahtjevu za pristup međunarodnoj informaciji, ako je iz same informacije nedvojbeno vidljivo da je ona namijenjena neposrednoj objavi.

Pored toga u postupku ostvarivanja prava na pristup informacijama na odgovarajući način primjenjuju se odredbe ZUP-a.

(e) u pogledu stavka 6, mjere poduzete kako bi se osiguralo da se primijeni uvjet da se informacije filtriraju i učine dostupnima;

Odgovor:

Ove mjere omogućene su prema čl. 15. st. 5. ZPPI-ja. Konkretno, ako je dio tražene informacije podliježe ograničenju (npr. poslovna, profesionalna ili porezna tajna), preostali dijelovi informacije učinit će se dostupnim.

(f) u pogledu stavka 7, mjere poduzete kako bi se osiguralo da se odbijanje odvija u roku i u skladu s ostalim uvjetima vezanim uz odbijanje zahtjeva;

Odgovor:

Tijelo javne vlasti će rješenjem odbiti zahtjev (čl. 23. st. 5. ZPPI) ako se tražene informacije tiču) svih postupaka koje vode nadležna tijela u prethodnom i kaznenom postupku, a u slučaju da se traži informacija klasificirana stupnjem tajnosti, tijelo javne vlasti može odbiti zahtjev po prethodno pribavljenom mišljenju Ureda vijeća za nacionalnu sigurnost. U taksativno pobrojanim situacijama tijelo javne vlasti može ograničiti pristup informaciji uz prethodno proveden test razmjernosti i javnog interesa (npr. informacija je poslovna ili profesionalna tajna, zaštićeni osobni podatak, autorsko djelo, ako je informacija ograničena međunarodnim ugovorima, ako je informacija u postupku izrade ili u nastala je u postupku usaglašavanja ili razmjene mišljenja pri normativnoj aktivnosti, odnosno ako bi davanje informacije negativno utjecalo na tijek sudskog, upravnog ili drugog pravno uređenog postupka). Tijelo javne vlasti također može odbiti zahtjev ako utvrdi da nema osnove za dopunu ili ispravak dane informacije, odnosno ako se traži informacija koja se ne smatra informacijom u smislu definicije iz ZPPI-ja.

Rok za rješavanje zahtjeva, pa tako i za njegovo odbijanje je 15 dana. U zakonom propisanim situacijama se navedeni rok može produžiti za dodatnih 15 dana (čl. 22. ZPPI), uz pisanu obavijest i obrazloženje podnositelju zahtjeva najkasnije u roku od 8 dana od zaprimanja urednog zahtjeva.

(g) u pogledu stavka 8, mjere poduzete kako bi se osiguralo da se drži uvjeta za naplaćivanje.

Odgovor:

Primjenjuje se članak 19. ZPPI-ja, kojim je propisano da se na pristup informacijama pred tijelima javne vlasti ne plaćaju upravne i sudske pristojbe. Povjerenik za informiranje je temeljem navedenog članka ZPPI-ja donio Kriterije za određivanje visine naknade stvarnih materijalnih troškova i troškova dostave informacije (NN12/14. i 15/14.). Kriteriji su temeljeni propis za sva tijela javne vlasti kada u postupcima ostvarivanja prava na pristup informacijama i prava na ponovnu uporabu informacija naplaćuju stvarne materijalne troškove i troškove dostave informacije.

Opišite sve prepreke na koje ste naišli tijekom provedbe bilo kojeg od stavaka članka 4.

Odgovor:

Najčešći oblici kršenja su kašnjenje u odnosu na zakonom predviđeni rok za davanje informacije, pružanje nepotpune informacije, pozivanje na izuzetke od prava na informaciju bez prethodno obavljenog testa razmjernosti u odnosu na javni interes, pozivanje na uvid u informaciju umjesto na dostavljanje informacije u traženom obliku itd.

Navedite dodatne informacije o praktičnoj primjeni odredbi o pristupu informacijama, npr. postoje li statistike o broju zahtjeva, broju odbijenih zahtjeva i razloge za njih?

Odgovor:

Prema čl. 60. ZPPI-ja, sva su tijela javne vlasti dužna do 31. siječnja tekuće godine dostaviti Povjereniku za informiranje izvješće o provedbi ZPPI-ja za prethodnu godinu. Povjerenik podnosi Hrvatskom saboru izvješće o provedbi ZPPI-ja najkasnije do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu.

Iz Povjerenikovog Izvješća o provedbi ZPPI-ja za 2014. godinu proizlazi da s obzirom da je pravni režim uređen ZPPI-jem povoljniji za korisnike prava na pristup informacijama od režima iz ZOZO-a (na primjer, u pogledu obuhvaćenih tijela, razloga za ograničenje i sl.), korisnici se u pravilu u svojim žalbama pozivaju na odredbe ZPPI-ja. Podnositelji žalbi u odnosu na odluke ili šutnju uprave povodom zahtjeva za pristup informacijama o okolišu u pravilu su udruge. Od 114 podnesenih žalbi tijekom 2014. koje su podnijele OCD, njih 28 odnosilo se na žalbe u vezi informacija o okolišu. Tih 28 žalbi u pretežitom se broju slučajeva odnosilo na šutnju uprave (19 žalbi) u odnosu na zahtjeve za informacijama o okolišu. Žalbe su podnesene od 9 OCD-a. Svih 19 žalbi povodom šutnje uprave je riješeno, a dodatno je riješena jedna žalba na rješenje o odbacivanju zahtjeva. Najčešće se informacije o okolišu zahtijevaju od FZOEU, MZOE, Ministarstva gospodarstva, HEP d. o. o. i Hrvatskih voda.

Iz Povjerenikovog Izvješća o provedbi ZPPI-ja za 2015. godinu proizlazi kako je podneseno 29 žalbi u predmetima o pristupu informacijama o okolišu, od kojih se 21 žalba odnosila na šutnju uprave. Najčešći podnositelji su OCD (16 ili 55,17%), a slijede fizičke osobe (11 ili 37,93%). Žalbe se najčešće odnose na postupanje tijela javne vlasti u području zaštite okoliša, energije i energetske učinkovitosti, poljoprivrede i prirodnih resursa, zdravlja, komunalnih djelatnosti, odnosno ministarstava, agencija, fondova i zavoda, trgovačkih društava te jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Tijekom 2015. ukupno je riješeno 19 žalbi, a 10 žalbi je u postupku rješavanja. Ujedno, zaprimljeno je i devet predstavlki koje su uglavnom podnosile OCD (pet), i to u odnosu na postupanje ministarstava, gradova, trgovačkih društva i ureda državne uprave, a iz razloga povrede propisa o savjetovanju sa zainteresiranom javnošću i proaktivnoj objavi informacija te nepostupanja po zakonskim odredbama prilikom rješavanja zahtjeva za pristup informacijama.

Zaključeno je da ukupna razina transparentnosti i otvorenosti još nije zadovoljavajuća. Osobito su značajna odstupanja uočena na razini lokalne i područne (regionalne) samouprave, dijela pravnih osoba s javnim ovlastima te trgovačkih društava u većinskom javnom vlasništvu.

Navedite važne adrese web stranica, ukoliko su dostupne:

<http://www.pristupinfo.hr/dokumenti-i-publikacije/>

Članak 5.

Navedite zakonske, regulatorne i ostale mjere kojima se provode odredbe o prikupljanju i razdiobi informacija o okolišu iz članka 5.

Objasnite kako je proveden svaki stavak članka 5. Opišite prenošenje važnih definicija iz članka 2 i uvjeta nediskriminacije iz članka 3, stavka 9.

Odgovor:

Više je zakonskih i regulatornih mjera koji osiguravaju provedbu odredbi iz članka 5. u RH o čemu je izviješteno u prethodnim nacionalnim Izvješćima.

Važne definicije iz čl. 2. i uvjeti nediskriminacije iz čl. 3., stavka 9. navedeni su u odgovoru za čl. 4. kao i u odgovoru na čl. 9. Međutim, u novom ZOZO definicija „zainteresirana javnost“ je bolje usklađena s odredbama Aarhuške konvencije u smislu da je javnost ona na koju utječe ili bi moglo utjecati odlučivanje o okolišu, ili ima interes u odlučivanju o okolišu (bez obzira na mjesto rada i života). Ovo se također odnosi i na udruge civilnog društva koje djeluju na području zaštite okoliša.

Također, i posebno, opišite:

(a) u pogledu stavka 1, mjere poduzete kako bi se osiguralo da:

(i) tijela vlasti posjeduju i dopunjuju informacije o okolišu;

(ii) postoji odgovarajući dotok informacija tijelima vlasti;

(iii) se u slučaju opasnosti informacije odmah i bez odlaganja razdijeliti;

Odgovor:

Izrađeno je više zakonskih i podzakonskih akata, dokumenata i provedbenih propisa u kojima se detaljno propisuju sadržaj, oblik i način vođenja dokumentacije za pojedine sastavnice okoliša i tijekom informacija kao što je navedeno u prethodnim nacionalnim Izvješćima. Tako ZOZO obvezuje da tijela javne vlasti u okviru svojih nadležnosti redovito objavljuju informacije o okolišu putem dostupnih elektronskih baza podataka ili putem drugih odgovarajućih sredstava informiranja. Relevantni su i propisi UISJ, Pravilnik o registru onečišćavanja okoliša (NN87/15) i Uredba o informacijskom sustavu zaštite okoliša (NN 68/08, dalje u tekstu UISZO).

Nacionalni Informacijski sustav zaštite okoliša (ISZO) vodi HAOP u suradnji s drugim ministarstvima, državnim i županijskim upravnim tijelima te znanstvenim i stručnim institucijama. Struktura, sadržaj, oblik i način vođenja i održavanja ISZO kao i rokovi za dostavu podataka i izvješća propisani su UISZO.

ZOZO propisuje da inspekcija zaštite okoliša osobito nadzire dostavljanje propisanih podataka i izvješća za potrebe ISZO te nadzire vođenje očevidnika o stanju okoliša i dostavljanje podataka za ROO. U slučaju povrede ovih odredbi pokreću se inspekcijske mjere. Sukladno novom ZOZO (čl.227., NN 80/13, 87/15) MZOE objavljuje na internetskoj stranici godišnji plan rada inspekcije zaštite okoliša. MZOE također obavještava javnost o pojedinim inspekcijskim nadzorima i aktivnostima inspekcije zaštite okoliša te izrađuje i objavljuje tromjesečno izvješće o koordiniranim inspekcijskim nadzorima u skladu s čl. 257. ZOZO-a.

Vežano za informacije o vodama, HV prikupljaju, obrađuju i interpretiraju podatke o vodama i vodnom okolišu u skladu s Pravilnikom o sadržaju, obliku i načinu vođenja vodne dokumentacije (NN 120/2010). ZOV propisuje javnost vodne dokumentacije koja se vodi i u digitalnom obliku u okviru Informacijskog sustava voda (ocjena kakvoće površinskih i podzemnih voda i teritorijalnog mora pod utjecajem onečišćenja s kopna, izvještaji o izvanrednim i iznenadnim zagađenjima). Na temelju prikupljenih podataka izrađuje se godišnji izvještaj o kakvoći voda u RH. Vežano za opasnost od onečišćenja voda ZOV propisuje postupak tijekom informacija između Državne uprave za zaštitu i spašavanje, Državnog vodopravnog inspektora i Hrvatskih voda.

Državni plan mjera za slučaj izvanrednih i iznenadnih onečišćenja voda (NN 5/11) utvrđuje mjere i postupke koje se poduzimaju u slučajevima izvanrednih i iznenadnih onečišćenja kopnenih voda te definira obveznike provedbe, sadržaj nižih planova mjera i rok za njihovu izradu, subjekte koji sudjeluju u provođenju mjera, mjere i postupke u slučajevima izvanrednih i iznenadnih onečišćenja voda, izvore sredstava financiranja i način informiranja javnosti.

Plan intervencija kod iznenadnih onečišćenja mora (NN 92/08) utvrđuje mjere za predviđanje, sprječavanje, ograničavanje, spremnost za i reagiranje na iznenadna onečišćenja mora uljem, smjesom ulja, opasnim i štetnim tvarima, kao i na izvanredne prirodne događaje u moru, radi zaštite morskoga okoliša. Provedba Planova intervencija kod iznenadnih onečišćenja mora je u nadležnosti ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša.

U okviru zaštite od štetnog djelovanja voda, operativno upravljanje rizicima od poplava i neposredna provedba mjera obrane od poplava utvrđena je Državnim planom obrane od poplava (NN 84/10), Glavnim provedbenim planom obrane od poplava i Provedbenim planovima obrane od poplava branjenih područja. Temeljem ZOV izrađeni su planski dokumenti zaštite od poplava, Plan upravljanja rizicima od poplava, koji je sastavni dio Plana upravljanja vodnim područjima 2016-2021. (NN 66/16) i Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije (NN 117/15).

Za učinkovitu zaštitu od poplava neophodna je suradnja svih nadležnih tijela u sustavu zaštite i spašavanja, uključujući jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i Državnu upravu za zaštitu i spašavanje koja je prema Državnom planu obrane od poplava nositelj temeljnih ovlasti na području zaštite od katastrofa i velikih nesreća, uključujući one uslijed poplava. Za organizaciju upravljanja u slučaju katastrofa sve potrebne mjere provodi nadležna Državna uprava za zaštitu i spašavanje sukladno odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju (NN 174/04, 79/07, 38/09 i 127/10) i Plana zaštite i spašavanja na području Republike Hrvatske (NN 96/10).

Za zdravstvenu ispravnost vode namijenjene za ljudsku potrošnju odgovoran je isporučitelj usluge javne vodoopskrbe, koji mora imati odobrenje za obavljanje javne vodoopskrbe (članak 203. Zakona o vodama) i zadovoljavati uvjete propisane Pravilnikom o posebnim uvjetima za obavljanje djelatnosti javne vodoopskrbe (NN 28/11 i 16/14).

(b) u pogledu stavka 2, mjere poduzete kako bi se osigurala jasnost načina na koji tijela vlasti stavljaju informacije o okolišu na raspolaganje javnosti i stvarna dostupnost informacija o okolišu;

Odgovor:

ZPPI propisuje da sva tijela javne vlasti imaju *službenika za informiranje* koji je dužan obavljati poslove redovitog objavljivanja informacija iz nadležnosti, kao i rješavanje pojedinačnih zahtjeva za pristup informacijama, unapređivati način obrade, razvrstavanja i objavljivanja informacija koje su sadržane u službenim dokumentima iz nadležnosti te osiguravati neophodnu pomoć podnositeljima zahtjeva.

Pored toga ZOZO obvezuje da tijela javne vlasti u okviru svojih nadležnosti redovito objavljuju informacije o okolišu uključujući i nacionalna izvješća o stanju okoliša. Baze iz ISZO su dostupne javnosti putem internetske stranice HAOP (<http://iszo.azo.hr>). U okviru Programa vođenja ISZO razrađene su po fazama mjere koje se trebaju provesti kako bi se osigurao nesmetani tijek informacija o okolišu i uspostavile nove baze. Izvješća o stanju okoliša te druga sektorska izvješća dostupna su javnosti na stranicama HAOP (www.azo.hr)

(c) u pogledu stavka 3, mjere poduzete kako bi se osigurao progresivni pristup informacijama o okolišu kroz elektronske baze podataka koje su lako dostupne javnosti putem javnih telekomunikacijskih mreža;

Odgovor:

Sukladno ZOZO-u i UISZO jedan od osnovnih zadataka i ciljeva HAOP-a je uspostava, vođenje, razvijanje, koordiniranje i održavanje jedinstvenog ISZO prema Programu vođenja Informacijskog sustava zaštite okoliša Republike Hrvatske koji obuhvaća sve relevantne podatke o okolišu razvrstane u 52 sustava, odnosno 72 relacijske baze podataka podijeljene u 11 tematskih podsustava (<http://www.azo.hr/Baze>).

Za postojeću bazu Registar onečišćavanja okoliša (ROO) s aplikacijom za unos i korištenje podataka o ispuštanju i/ili prijenosu onečišćujućih tvari u zrak, vodu i/ili more i tlo, te proizvedenom, skupljenom i obrađenom otpadu (<http://www.azo.hr/RegistarOneciscenjaOkolisa>). U ožujku 2012.g. je objavljen Preglednik ROO (<http://roo-preglednik.azo.hr/>), a u prosincu 2012.g. i nacionalni portal ROO (HNPROO -- <http://hnproo.azo.hr>). Preglednik omogućuje izravan i besplatan pristup verificiranim podacima baze ROO na razini organizacijske jedinice, što doprinosi transparentnosti sustava i može koristiti kao izvor podataka za razne analize i osnova za donošenje odluka o pitanjima zaštite okoliša. HNPROO javno je dostupan Portal, čijom je uspostavom RH ispunila međunarodnu obvezu prema Zakonu o potvrđivanju Protokola o registrima ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari uz Konvenciju o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (NN MU 4/2008). HNPROO, pruža uslugu GIS preglednika tj. on-line uvida u prostornu komponentu i pripadajuće informacije uz dodatne mogućnosti prostornih analiza i izvješća (<http://hnproo.azo.hr/Home.aspx>). U cilju bolje i kvalitetnije komunikacije 2014. godine objavljena je aplikacija „Industrija Helpdesk“ (IHD) na linku: <http://helpdesk.azo.hr/> kao podrška korisnicima, raznim suradničkim institucijama te stručnoj i ostaloj zainteresiranoj javnosti, za pitanja Sektorskih pritiska gdje pripadaju i baze industrije. HAOP, također vodi bazu „Registar dozvola i potvrda za

gospodarenje otpadom“ koja sadrži podatke o izdanim dozvolama za gospodarenje otpadom temeljem podataka koje dostavi Ministarstvo zaštite okoliša i prirode i nadležno upravno tijelo u županiji. Aplikaciju je moguće pretražiti na linku: <http://rizicna.azo.hr/AZO1/registar> pretraživanjem po ključnim brojevima iz Kataloga otpada, pravnim subjektima, vrsti dozvole, tijelu koje je izdalo dozvolu itd.

Sukladno Uredbi o sprečavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari (NN 44/14) te Pravilniku o registru postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari i o očevidniku prijavljenih velikih nesreća (NN 139/14) izrađena je baza Registar postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari/Očevidnik prijavljenih velikih nesreća (RPOT/OPVN) (<http://rpot.azo.hr/rpot/index.html>). Najveći interes javnosti registriran je upravo u dijelu koji se odnosi na baze ROO i RPOT/OPVN. HAOP vodi i Očevidnik uporabnih dozvola kojima su utvrđeni objedinjeni uvjeti zaštite okoliša i rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša za postojeća postrojenja (BOUDR) što je središnji izvor informacija u RH o izdanim uporabnim dozvolama kojima su utvrđeni objedinjeni uvjeti zaštite okoliša i rješenjima o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša za postojeća postrojenja (Rješenja o okolišnim dozvolama- <http://boudr.azo.hr/>). Na internetskim stranicama HAOP, u okviru sektorskih pritisaka, javnosti su dostupni internetski GIS preglednici: Karte eksploatacijskih polja mineralnih sirovina (<http://rudarstvo.azo.hr/viewer.htm>) i Strateške karte buke (<http://buka-portal.azo.hr/>).

U suradnji MZOE, HAOP-a i Instituta za oceanografiju i ribarstvo iz Splita uspostavljena je Baza podataka o kakvoći mora za kupanje koja omogućava informiranje javnosti i pristup podacima o rezultatima kakvoće mora za kupanje tijekom sezone kupanja. Podaci o kakvoći mora za kupanje mogu se pratiti na dvojezičnom internetskom pregledniku, a prikaz predstavlja ocjene kakvoće mora za kupanje u realnom vremenu, ovisno o trajanju analize uzoraka, budući da je vrijeme od uzorkovanja do objave rezultata dva do tri dana. Preglednik ima i dvojezičnu verziju prilagođenu malim zaslonima, odnosno mobilnu verziju za pregled na pametnim telefonima i tabletima (<http://baltazar.izor.hr/plazepub/kakvoce>).

HAOP od 2004. godine ima funkciju Nacionalnog referentnog centra za CORINE Land Cover bazu podataka o pokrovu zemljišta te obvezu izrade, kao i redovitog održavanja i nadogradnje CORINE sustava. CLC baze podataka izrađene su prema programu za koordinaciju informacija o okolišu i prirodnim resursima pod nazivom CORINE (COOrdination of INformation on the Environment) Europske agencije za okoliš i Europske komisije. CORINE pokrov zemljišta RH predstavlja digitalnu bazu podataka o stanju i promjenama zemljišnog pokrova i korištenju zemljišta RH za razdoblje 1980.-2012. i pripadajući WebGIS preglednik u kojim se navedene baze podataka analiziraju i pregledavaju (<http://corine.azo.hr/home/corine>).

Pored toga postoji zasebni Informacijski sustav zaštite prirode kojeg vodi HAOP i sadrži informacije: Karte staništa RH, Zaštićena područja RH, Nacionalna ekološka područja i NATURA 2000 područja (SDF + NATURA 2000 GIS) (<http://www.dzpz.hr/informacijski-sustav-zaštite-prirode-99.html>).

HAOP je uspostavio Web Portal Informacijskog sustava zaštite prirode – Bioportal (<http://www.iszp.hr>) koji čini skup baza podataka, aplikativnih rješenja i web servisa namijenjenih za pohranu, održavanje i dijeljenje podataka vezanih za različite komponente biološke i krajobrazne raznolikosti te zaštitu prirode u RH. Bioportal omogućuje da se struci i javnosti omogući pristup ažurnim i verificiranim prostornim podacima. Na Bioportalu se nalazi preglednik prostornih podataka kroz čije alate korisnik može sam odrediti parametre pregleda ciljanih podataka (pretraživanje, analiza, izvadci, izvještaji). Podaci ISZP-a su također dostupni putem web servisa (WMS i WFS) koje korisnici mogu učitati u vlastiti GIS softver za potrebe rada. Sve web stranice:

www.dzpz.hr – službena stranica bivšeg Državnog zavoda za zaštitu prirode

www.invazivnevrste.hr – stranica za informiranje o invazivnim vrstama u RH; također sadrži i obrasce za dojavu

www.crohabitats.hr – web stranica baze podataka stanišnih tipova

www.velikezvijeri.hr – stranica za informiranje o velikim zvijerima u RH

www.georef.hr - Aplikacija za georeferenciranje literaturnih podataka

Sukladno Zakonu o kemikalijama (NN 18/13) Hrvatski zavod za toksikologiju i antidoping vodi registar podataka o kemikalijama iz sigurnosno-tehničkih listova koji su javno dostupni na internetskim stranicama (www.hzt.hr).

HAOP je u okviru Informacijskog sustava zaštite zraka u 2014. godini razvio portal „Kvaliteta zraka u Republici Hrvatskoj“. Kvaliteta zraka prikazuje koristeći jedinstveni Europski Common Air Quality Index (CAQI) i omogućuje širokoj javnosti jednostavan uvid u kvalitetu zraka usporediv sa stanjem kvalitete zraka u EU. Sadrži bazu arhivskih podataka gdje su svi podaci dostupni. Informacijski sustav zaštite zraka sadrži i sljedeće baze podataka: Emisije iz nepokretnih izvora, Emisije hlapivih organskih spojeva, Hlapivi organski spojevi u bojama i lakovima, Kvaliteta goriva na benzinskim postajama i skladištima, Popis pravnih osoba koje obavljaju djelatnosti u području zaštite zraka. Navedene baze podataka dostupne su na internetskoj stranici: <http://www.azo.hr/BazePodataka03>.

. Na internetskoj stranici MZOE-a objavljuje se i „Registar pravnih i fizičkih osoba koje se bave djelatnošću uvoza/izvoza i stavljanja u promet kontroliranih i zamjenskih tvari, servisiranja, prikupljanja, obnavljanja i uporabe“. Također, informacije vezane za uspostavu sustava trgovanja emisijskim jedinicama te za izdavanje dozvole za emisije stakleničkih plinova iz postrojenja su dostupne javnosti. Na navedenoj stranici operateri postrojenja mogu dobiti sve informacije vezano za podnošenje zahtjeva, izradu planova praćenja koji čini sastavni dio zahtjeva i dozvole za emisije stakleničkih plinova te najčešća pitanja operatera s odgovorima stručnjaka u okviru stručne podrške operaterima pri izradi planova praćenja emisija stakleničkih plinova (www.mzoip.hr).

Sve informacije o postupcima procjene utjecaja zahvata na okoliš i ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš nalaze se na internetskoj stranici MZOE-a (<http://puo.mzoip.hr/>), kao i informacije o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (<http://www.mzoip.hr/default.aspx?id=8984>).

Temeljem Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti (NN 141/13 i 39/15) Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost (DZRNS) prati stanje radioaktivnosti u okolišu on-line i off-line sustavima čiji su rezultati dostupni na internetskim stranicama Državnog zavoda (<http://cms.dzrns.hr>). Na toj internetskoj stranici također je dostupna cjelokupna legislativa, popis lokacija na kojima se u RH provode djelatnosti s opasnim izvorima ionizirajućeg zračenja, Bilten o radu NE Krško i njenom utjecaju na okoliš, informacije vezane uz nuklearnu sigurnost te sustav pripravnosti u slučaju nuklearne ili radiološke nesreće te ostale informacije vezane uz radiološku i nuklearnu sigurnost.

HV na svojim mrežnim stranicama objavljuju informacije o vodostajima (<http://vodostaji.voda.hr/>), karte opasnosti i rizika od poplava (<http://korp.voda.hr/>), upravljanje rizicima od poplava sa mjerama obrane od poplava (<http://www.voda.hr/hr/obrana-od-poplava>), ocjenu kakvoće vode za kupanje (<http://baltazar.izor.hr/plazekpub/kakvoca>) i registar aglomeracija (<http://hvode.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=bf1e235883964c5f92b3c230bdd98a4d>), kao i zakonsku regulativu, planske i strateške dokumente, detaljne planove i programe koji se odnose na određene podslove, sektore, posebna pitanja ili tipove voda na vodnom području za koje se donosi plan, projekte razvoja vodno-komunalne infrastrukture, infrastrukturne projekte te projekte navodnjavanja, znanstveno-istraživačke studije za potrebe analiza značajki vodnih područja (<http://www.voda.hr/>).

(d) u pogledu stavka 4, mjere poduzete u cilju objave i razšiljanja nacionalnih izvješća o stanju okoliša;

Odgovor:

ZOZO-a obvezuje tijela javne vlasti da u okviru svojih nadležnosti redovito objavljuju informacije o okolišu uključujući i nacionalna izvješća o stanju okoliša. Tako se nacionalno Izvješće o stanju okoliša RH tiska i šalje na preko 200 adresa: osim predsjedniku RH, Saboru i Vladi RH, Izvješće se šalje središnjim tijelima državne uprave, područnoj (regionalnoj) samoupravi, znanstvenim i stručnim institucijama (od kojih većina i sudjeluje u izradi). Također, izvješće se šalje svim rektoratima sveučilišta u RH, studijima prirodnog smjera kojima može koristiti u nastavi, kao i brojnim nevladinim udrugama te Nacionalnoj sveučilišnoj knjižnici u više desetaka primjeraka.

U okviru ISZO javnosti je putem internetske stranice HAOP-a dostupna Baza dokumenata održivog razvitka i zaštite okoliša(<http://dokumenti.azo.hr/Pretrazivanje.aspx>) koja sadrži cjelovite dokumente nacionalnih i područnih (regionalnih) i lokalnih Izvješća o stanju okoliša uključujući i razna druga Izvješća o sastavnicama okoliša i pritiscima na okoliš. Primjerice, Godišnji izvještaj o praćenju kakvoće zraka na području RH, Godišnji izvještaj o praćenju emisija onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora na teritoriju RH, Izvještaj o emisijama onečišćujućih tvari u zrak na području RH (sukladno zahtjevima LRTAP Konvencije), i dr.

(e) Mjere poduzete u cilju razdiobe informacija navedenih u stavku 5;

Odgovor:

U okviru ISZO vodi se evidencija o svim strateškim i planskim dokumentima vezanim za okoliš, kao i evidencija o izvješćima. ISZO je javno dostupan putem internetske stranice te se povremeno relevantnim tijelima i jedinicama lokalne i područne(regionalne) samouprave upućuje poziv da „pune“ bazu s novim podacima.

Vežano za međunarodne ugovore, konvencije i sporazume uobičajeno se provode konzultacije sa svim nadležnim tijelima prije njihovog usvajanja ili potpisivanja. Kada postoji obveza izvješćivanja uobičajeno je da se osnuje radna skupina od predstavnika relevantnih tijela koja izrađuje nacrt izvješća. Popis međunarodnih sporazuma u području zaštite okoliša nalazi na internetskoj stranici MZOE-a.

(f) u pogledu stavka 6, mjere poduzete u cilju poticanja operatera čije djelatnosti imaju značajan utjecaj na okoliš na redovno obavješćivanje javnosti o utjecaju njihovih djelatnosti i proizvoda na okoliš;

Odgovor:

U okviru portala HNPROO javnosti su dostupne informacije o operaterima koji prekoračuju pragove o ispuštanjima i prijenosu onečišćujućih tvari, proizvedenom, skupljenom i obrađenom otpadu iz ROO te samim onečišćivačima i njihovim lokacijama.

Operaterima, proizvođačima i pružateljima usluga koji provode visoke standarde zaštite okoliša omogućuje se dodjela eko-certifikata te je pokrenuto sufinanciranje uvođenja ISO 14001, EU Ecolabel i EMAS-a .

(g) Mjere poduzete u cilju objavljivanja i pružanja informacija kao što zahtijeva stavak 7;

Odgovor:

Relevantan je ZPPI kao i ZOZO koji propisuje da javnost ima pravo sudjelovati u postupcima utvrđivanja polazišta, izrade i donošenja strategija, planova i programa te izrade i donošenja propisa i općih akata u vezi sa zaštitom okoliša.

Tako je primjerice pokrenut široki konzultacijski proces za izradu Strategije nisko-ugljičnog razvoja Hrvatske. Izvješća i prezentacije s radionica objavljeni su na internetskoj stranici MZOE <http://www.mzoip.hr/hr/klima/strategije-planovi-i-programi.html>. U postupku donošenja Plana upravljanja vodnim područjima 2016.-2021. g. HV su provele uključivanje i informiranje javnosti u trajanju od 6 mjeseci (travanj - listopad 2015.) na temelju odredbi članka 39. stavka 4. ZOV te odredbi članaka 8. i 9. Pravilnika o načinu konzultiranja i informiranja javnosti o nacrtu Strategije upravljanja vodama i Plana upravljanja vodnim područjima (NN 48/14). Nacrt dokumenta objavljen je na mrežnim stranicama Ministarstva poljoprivrede i Hrvatskih voda zajedno s Obrascima za dostavu primjedbi.

(h) u pogledu stavka 8, mjere poduzete u cilju izrade mehanizama kojima je cilj stavljanje javnosti na raspolaganje dovoljne količine informacija o proizvodima;

Odgovor:

ZOZO-a u čl. 219. propisuje da proizvođač, odnosno osoba koja stavlja proizvod na tržište dužan je kada je to propisano, prije stavljanja proizvoda na tržište, na ambalažu proizvoda, odnosno na prateću tehničku dokumentaciju uz proizvod, staviti uputu kojom se potrošač obavješćuje o utjecaju proizvoda i ambalaže na okoliš te upućuje na način postupanja s proizvodom i ambalažom nakon njegove uporabe. ZOZO također propisuje novčane kazne vezano za kršenje odredbi čl. 219.

Relevantan je i Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13), te Pravilnik o ambalaži i otpadnoj ambalaži (NN 088/2015; NN 078/2016)

Relevantna je Uredba o graničnim vrijednostima sadržaja hlapivih organskih spojeva u određenim bojama i lakovima koji se koriste u graditeljstvu i proizvodima za završnu obradu vozila (NN 69/13), Uredba o kvaliteti tekućih naftnih goriva (NN113/13, 76/14, 56/15) i koje propisuju da proizvodi prilikom stavljanja na hrvatsko tržište imaju čitljivu oznaku na hrvatskom jeziku koja sadrži informacije o sadržaju i graničnim vrijednostima.

Javnosti su dostupne baze podataka putem HAOP-a za „Hlapivi organski spojevi u bojama i lakovima“ i „Kvaliteta goriva na benzinskim postajama i skladištima“ kao i izvješća o spomenutim proizvodima (<http://blv.azo.hr/>; <http://iszz.azo.hr/kago/>; [http://www.azo.hr/GodisnjaIzvjesciaOHlapivim](http://www.azo.hr/GodisnjaIzvjesciaOHlapivim;); <http://www.azo.hr/GodisnjaIzvjesciaOTekucim>).

Javnosti su dostupne i informacije o odobrenim biocidnim proizvodima čiji popis redovito objavljuje Ministarstvo zdravlja na svojim internetskim stranicama, a godišnji popis donosi ministar zdravlja temeljem Zakona o biocidnim pripravcima (NN 63/07, 53/08 i 49/11).

(i) u pogledu stavka 9, mjere poduzete u cilju uspostave nacionalnog sustava popisa ili katastarsa onečišćenja;

Odgovor:

Temeljem ZOZO-a i Pravilnika o registru onečišćavanja okoliša (NN 35/08) izrađena je baza Registar onečišćavanja okoliša (ROO) i pripadajuća aplikacija ROO za unos i korištenje podataka. U tijeku je nadogradnja sustava temeljem novog Pravilnika o ROO (NN 87/15).

U tijeku je projekt Unaprjeđenje ROO i integracija u Informacijski sustav zaštite okoliša (ISZO) (Twinning projekt HR 14 IB EN 01) u kojem će jedan od rezultata biti dizajn i razvijanje Atlasa, alata koji će ciljanim korisnicima približiti podatke ROO u edukativnom i interaktivnom smislu.

Nadalje, na osnovu Plana zaštite zraka, ozonskog sloja i ublažavanja klimatskih promjena u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2013. do 2017. godine (NN 139/13) HAOP provodi projekt Izrade registra emisija onečišćujućih tvari s prostornom raspodjelom u EMEP mreži visoke rezolucije. Navedeni projekt je započeo sa realizacijom u rujnu 2016. godine. Cilj je izraditi emisijski registar za male i difuzne izvore, te ostale (prisutne) pokretne i nepokretne izvore emisija za područje cijele Hrvatske, odnosno po zonama i aglomeracijama (Zagreb, Rijeka, Split i Osijek) te zasebno za grad Slavonski Brod i Brod (BiH). Ovaj projekt će kao rezultat imati prostornu raspodjelu koncentracija onečišćujućih tvari, odnosno dati će geografsku identifikaciju svih točkastih, linijskih, površinskih i fugitivnih izvora emisije.

HV sakupljaju, obrađuju i unose u Informacijski sustav voda podatke o mjesečnoj količini ispuštene otpadne vode, obavljenom ispitivanju otpadnih voda te kemikalijama stavljenim na tržište za primjenu na području RH koje nakon uporabe dopijevaju u vode, sukladno Prilogu 1.A Pravilnika o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda (NN 80/13, 43/14, 27/15 i 03/16).

Uvidom u Registar postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari/Očevidnik prijavljenih velikih nesreća (RPOT/OPVN) javnosti su dostupni popisi područja postrojenja u kojima se nalaze opasne tvari, popis područja postrojenja koja mogu uzrokovati domino-efekt, podaci o velikim nesrećama (obavezna prijava), iznenadnim događajima i izbjegnutim nesrećama (dobrovoljna prijava), kao i razni statistički podaci (<http://rpot.azo.hr/rpot/index.html>).

Opišite sve prepreke na koje ste naišli tijekom provedbe bilo kojeg od stavaka članka 5.

Odgovor:

Treba dodatno poraditi na tome da se javnost upozna sa informacijskim sustavima te treba još poraditi na verifikaciji podataka, educirati obveznike dostave podataka kao i uspostaviti bolju suradnju na lokalnoj razini između verifikatora podataka, inspekcije i obveznika dostave podataka.

Navedite dodatne informacije o praktičnoj primjeni odredbi o prikupljanju i razdiobi informacija o okolišu iz članka 5, npr. postoje li statistike o objavljenim informacijama?

Odgovor:

Podaci koje prikuplja HAOP obrađuju se za potrebe izrade izvješća i godišnjih pregleda podataka koji se dostavljaju MZOE te objavljuju na internetskim stranicama HAOP-a (www.azo.hr). Stranica je od 1.1.2014. do 10.10.2016. zabilježila 1.692,416 posjeta, od strane 208.870 posjetitelja (45,3% novih).

Navedite važne adrese web stranica, ukoliko su dostupne:

Izvješća i Pregledi podataka:

<http://www.azo.hr/Izvjesca14> - za područje gospodarenja otpadom

<http://www.azo.hr/Izvjesca24> - o sektorskim pritiscima

<http://www.azo.hr/BUKA> - o buci

<http://www.azo.hr/Izvjesca26> - o inventaru stakleničkih plinova projekcijama emisija stakleničkih plinova, o politikama i mjerama za smanjenje emisija i povećanje odliva stakleničkih plinova

<http://www.azo.hr/Izvjesca10> - iz područja kvalitete zraka i emisija u zrak.

Članak 6.

Navedite zakonske, regulatorne i ostale mjere kojima se provode odredbe o sudjelovanju javnosti u odlučivanju u određenim djelatnostima iz članka 6.

Objasnite kako je proveden svaki stavak članka 6. Opišite prenošenje važnih definicija iz članka 2 i uvjeta nediskriminacije iz članka 3, stavka 9.

Odgovor:

Člankom 11. ZPPI-ja je propisano da tijela državne uprave, druga državna tijela, jedinice lokalne (područne) samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima moraju provoditi savjetovanje s javnošću pri donošenju zakona i podzakonskih propisa, a pri donošenju općih akata te strateških ili planskih dokumenata ako se njima utječe na interese građana i pravnih osoba. Obveznici savjetovanja dužni su usvojiti i objaviti na službenoj internetskoj stranici plan savjetovanja s javnošću za kalendarsku godinu, a u slučaju promjena tijekom godine dužni su izmijeniti i objaviti izmjene plana i o tome nedvosmisleno obavijestiti javnost. Savjetovanje se obavezno provodi elektroničkim putem, i to tijela državne uprave obavezno putem središnjeg državnog portala e-savjetovanja, a ostali obveznici putem svojih internetskih stranica ili portala. Savjetovanje se u pravilu provodi u trajanju od 30 dana, osim ako se ne primjenjuje režim pripisan za provedbu procjene učinaka propisa. Savjetovanje uključuje objavu nacрта propisa, akta odnosno dokumenta, objavu obrazloženja razloga i ciljeva koji se žele postići njegovim donošenjem te poziv javnosti da dostavi prijedloge i mišljenja. Nakon završenog savjetovanja potrebno je objaviti izvješće o provedbi savjetovanja, koje uključuje zaprimljene prijedloge i mišljenja zajedno s očitovanjima o razlozima prihvaćanja ili neprihvaćanja, a isto se izvješće upućuje i donositelju propisa, akta ili dokumenta.

Zakonom o procjeni učinaka propisa (NN 90/11) i Uredbom o provedbi postupka procjene učinaka propisa (NN 66/12) obuhvaćena su pravila konzultacije s dionicima, savjetovanje i javna rasprava/okrugli stol te rok od namanje 30 dana. Nakon provedenog savjetovanja i javne rasprave, uključujući i javna izlaganja, stručni nositelj je dužan razmotriti sve primjedbe, prijedloge i mišljenja javnosti i zainteresirane javnosti i o prihvaćenim i neprihvaćenim primjedbama, prijedlozima i mišljenjima sačiniti obavijest koju će objaviti javnosti i zainteresiranoj javnosti na svojim internetskim stranicama.

Važne definicije iz čl. 2. i uvjeti nediskriminacije iz čl. 3., st. 9. navedeni su u odgovoru za čl. 4.

Direktiva Europske unije 2003/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o sudjelovanju javnosti kod izrade određenih planova i programa koji se odnose na okoliš u potpunosti je transponirana u nacionalno zakonodavstvo. Tako je načelo sudjelovanja javnosti definirano ZOZO-om te UISJ kojom se uređuje način informiranja i sudjelovanja javnosti, odnosno zainteresirane javnosti, ako je zakonom propisano sudjelovanje te javnosti, u postupcima: strateške procjene; donošenja planova i programa za koje se ne provodi strateška procjena; izrade zakona, provedbenih propisa i ostalih opće primjenjivih pravno obvezujućih pravila koji bi mogli imati značajan utjecaj na okoliš; procjene utjecaja zahvata na okoliš i utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postrojenje tvrtke. Uređuje se i način provođenja javne rasprave uključujući javni uvid i javno izlaganje te rokovi s tim u svezi. Uredbom se određuju planovi i programi iz područja zaštite okoliša za koje nije zakonom određena obveza strateške procjene, ali je utvrđena obveza da se u postupku izrade nacrtu prijedloga plana i programa osigura sudjelovanje javnosti te se određuje koja javnost može sudjelovati u tom postupku.

ZOV (NN 153/09, 63/11, 130/11, 56/13 i 14/14) članak 39. i Pravilnikom o načinu konzultiranja i informiranja javnosti o Nacrtu Strategije upravljanja vodama i Plana upravljanja vodnim područjima (NN 48/14) članak 8. i 9. propisano je uključivanje i informiranje javnosti u postupku donošenja Strategije upravljanja vodama i Plana upravljanja vodnim područjima.

Zakonom o zaštiti prirode (NN 80/13) propisano je sudjelovanje javnosti, odnosno provođenje javne rasprave u člancima koji se odnose na ekološku mrežu, kod uvoza, stavljanja na tržište i uvođenja u prirodu stranih vrsta, u slučaju ponovnog uvođenja i repopulaciji zavičajnih vrsta i kod uzgoja divljih vrsta.

Također, i posebno, opišite:

(a) u pogledu stavka 1, mjere poduzete kako bi se osiguralo da:

(i) se odredbe članka 6 primjenjuju u skladu s odlukama o tome treba li dopustiti predložene djelatnosti navedene u Dodatku I Konvencije;

Odgovor:

Djelatnosti iz Dodatka I. Konvencije odgovaraju popisu zahvata iz Priloga I. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, u daljem tekstu: UPUO) i popisa djelatnosti Priloga I. Uredbe o okolišnoj dozvoli (NN 8/14,). Za odobravanje djelatnosti iz Priloga I. UPUO provodi se upravni postupak procjene utjecaja na okoliš koji prethodi drugim odobrenjima odnosno dozvolama. Postupak dobivanja okolišne dozvole za nove djelatnosti provodi se zasebno te nakon što je provedena procjena utjecaja na okoliš. Postupak okolišne dozvole ne služi za dopuštanje djelatnosti, već za propisivanje uvjeta rada za djelatnosti koje su već dopuštene. Postupak okolišne dozvole je potrebno provesti najkasnije prije puštanja u rad postrojenja. S obzirom na svoju formaliziranu prirodu, postupak PUO provodi se sukladno odredbama ZUP-a. Postupak okolišne dozvole provodi se prema Uredbi o okolišnoj dozvoli, NN 8/14, s manjom primjenom ZUP-a kada se radi o pitanjima koja nisu pokrivena tim propisom. Tijekom postupka javnost ima pravo na uvid u dokumentaciju tijekom javne rasprave što uključuje javni uvid u dokumentaciju te javno izlaganje o zahvatu.

(ii) se odredbe članka 6 primjenjuju na odluke o predloženim djelatnostima izvan opsega Dodatka I., a koje mogu imati značajne učinke na okoliš;

Odgovor:

Za zahvate iz Priloga II. i III. iz UPUO, a radi se o zahvatima odnosno djelatnostima izvan opsega Dodatka I. Konvencije, provodi se postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš u kojem se utvrđuje može li zahvat imati značajne utjecaje na okoliš. Za zahvate za koje se ne provodi postupak ocjene o potrebi procjene, odnosno PUO nije predviđena procedura sudjelovanja javnosti u postupku ishoda odobrenja odnosno dozvola. Međutim, sukladno članku 111. Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12, 55/12, 80/13 i 78/15) u postupku izdavanja lokacijske dozvole osobama koje su stranke u postupku (ali samo njima) omogućuje se uvid u idejni projekt

zahvata, a u postupku izdavanja rješenja o uvjetima građenja i građevinske dozvole omogućuje se strankama u postupku uvid u glavni projekt zahvata, prema članku 216. istog Zakona.

(b) Mjere poduzete kako bi se osiguralo da zainteresirana javnost bude obaviještena rano tijekom postupka odlučivanja o okolišu na odgovarajući, pravodoban i djelotvoran način o pitanjima navedenim u stavku 2;

Odgovor:

UISJ propisuje da je nadležno tijelo odgovorno za točnost, pravovremenost, usporedivost te dostupnost informacija koje daje u pitanjima zaštite okoliša. Osim obveze objavljivanja na internetskim stranicama, informacije može dati i drugim načinima informiranja koji su primjereniji u konkretnom slučaju s obzirom na lokalnu zajednicu ili građanina pojedinca, a osobito javnim oglašavanjem u tisku, tj. u službenom glasilu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, oglašavanjem na panou za oglašavanje u pojedinom mjestu, oglašavanjem u sredstvima javnog informiranja, elektroničkim medijima, na odgovarajućim oglasnim pločama i sl. te izdavanjem pisanih materijala.

Primjenjuje se i čl. 8. UPUO koji govori da nadležno tijelo treba informirati javnost i zainteresiranu javnost o zahtjevu nositelja zahvata za procjenu utjecaja zahvata na okoliš nakon što utvrdi da zahtjev sadrži sve propisane podatke i dokaze i da studija sadrži sva poglavlja sukladno Prilogu IV. iz UPUO. Također je relevantan čl. 8. UPUOUZO koji obvezuje MZOE da o zahtjevu za utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša informira javnost i zainteresiranu javnost sukladno UISJ.

Primjenjuje se Pravilnik o ocjeni prihvatljivosti za ekološku mrežu (NN 146/14, u daljnjem tekstu: POPEM) te Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13), kao i čl. 19., 35. i 38. st. 4. Zakona o genetski modificiranim organizmima (NN 70/05, 137/09, 28/13 i 47/14, u daljnjem tekstu: ZGMO).

Vežano za odluke koje se odnose na ekološku mrežu, Pravilnikom o ocjeni prihvatljivosti za ekološku mrežu je regulirano da nadležno ministarstvo, odnosno nadležno županijsko upravno tijelo, obavješćuje javnost o zahtjevu nositelja zahvata i ishodu postupka Prethodne ocjene, postupka Glavne ocjene, odnosno postupka utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa i odobrenja zahvata uz kompenzacijske uvjete, na svojoj internetskoj stranici.

Tako se u postupku Prethodne ocjene plana ili programa za koji je propisana strateška procjena ili ocjena o potrebi strateške procjene, javnost obavješćuje o ishodu postupka, objavom donesenog akta na internetskoj stranici tijela koje akt donosi. U postupku Glavne ocjene plana ili programa (provodi se u sklopu strateške procjene utjecaja na okoliš), informiranje i sudjelovanje javnosti i zainteresirane javnosti provodi se u sklopu javne rasprave o strateškoj studiji i nacrtu prijedloga plana ili programa.

U postupku Prethodne ocjene zahvata, o ishodu postupka nadležno tijelo izvješćuje javnost objavom donesenog akta na svojoj internetskoj stranici. U postupku Glavne ocjene zahvata, javnost će biti informirana o zahtjevu nositelja zahvata, provedbi javnog uvida i ishodu postupka Glavne ocjene zahvata.

U postupku utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa i kompenzacijskih uvjeta o zahtjevu nositelja zahvata javnost je obaviještena 30 dana, tijekom kojih je informacija o podnesenom zahtjevu objavljena na internetskoj stranici i tijekom kojih se prikupljaju pisana mišljenja, primjedbe i prijedlozi javnosti. O ishodu postupka javnost je obaviještena objavom donesenog akta na internetskoj stranici ministarstva koje provodi postupak.

U postupku proglašavanja zaštićenih prirodnih vrijednosti, o prijedlogu za proglašenje zaštićenog područja, javnost se izvješćuje na način da se omogući javni uvid u predloženi akt i stručnu podlogu s kartografskom dokumentacijom. Postupak javnog uvida za proglašenje nacionalnih parkova, parkova prirode, strogih rezervata i posebnih rezervata organizira i provodi nadležno ministarstvo, a postupak javnog uvida za ostala zaštićena područja (spomenik prirode, regionalni park, značajni krajobraz, park-šumu i spomenik parkovne arhitekture) organizira i provodi županijsko upravno tijelo ili Grad Zagreb. Javni uvid traje najmanje 30 dana. Predlagač akta o proglašavanju zaštićenog područja dužan je očitovati se o podnesenim primjedbama prilikom javnog uvida, a podnesene primjedbe i očitovanja postaju sastavni dio dokumentacije na kojoj se temelji prijedlog akta.

(c) Mjere poduzete kako bi se osiguralo da se vremenski rokovi za postupak sudjelovanja javnosti drže uvjeta iz stavka 3;

Odgovor:

ZOZO propisuje da je minimalni rok 30 dana za sudjelovanje javnosti u postupku izrade zakona i provedbenih propisa te ostalih opće primjenjivih pravno obvezujućih pravila koji bi mogli imati značajan utjecaj na okoliš, kao i izradu njihovih izmjena i dopuna. To pravilo se ponavlja u relevantnim zakonskim i pod zakonskim propisima. Ovi rokovi su usklađeni i sa Zakonom o procjeni učinaka propisa (NN 90/11) i Uredbom o provedbi postupka procjene učinaka propisa (NN 66/12) koji propisuju da je minimalni rok 30 dana.

(d) u pogledu stavka 4, mjere poduzete kako bi se osiguralo da postoji rano sudjelovanje javnosti;

Odgovor:

ZOZO (čl. 163.) propisuje da tijela javne vlasti moraju, u ranoj fazi postupanja kada su sve mogućnosti otvorene, putem javnih obavijesti, oglasa ili drugih odgovarajućih sredstava te elektroničkih medija obavijestiti javnost odnosno zainteresiranu javnost o nacrtima strateških dokumenata, propisa i posebnim propisima koji se provode sukladno ZOZO. To propisuje i UPUO i UPUOUZO.

Rano i učinkovito sudjelovanje javnosti odnosi se na postupak odobrenja projekta. U RH odobrenje projekta (*development consent*) odnosi se na izdavanje građevinske dozvole. Sukladno tome, postupak PUO sam po sebi pozicioniran je u ranoj fazi projekta (prije lokacijske dozvole) čime se ostvaruje rano sudjelovanje javnosti. Nadalje, hrvatskim zakonodavstvom određena je obveza da projekt za koji se provodi PUO mora biti planiran važećim dokumentima prostornog uređenja. Temeljem propisa kojima se regulira prostorno uređenje i gradnja za prostorne planove svih razina obvezno je provođenje javnog uvida i javne rasprave te je omogućeno sudjelovanje javnosti u svim fazama.

(e) u pogledu stavka 5, mjere poduzete u cilju poticanja mogućih podnositelja zahtjeva na određivanje zainteresirane javnosti, na otpočinjanje razgovora i na pružanje informacija koje se odnose na ciljeve njihovog zahtjeva prije nego zatraže dopuštenje;

Odgovor:

Ne postoje mjere poticanja, međutim tijela u praksi obavještavaju javnost i to najčešće putem svojih internetskih stranica, tiskovina, radio postaja i na druge razne načine najavljujući projekte i zahvate o kojima se raspravlja odnosno namjeravaju donositi njihove odluke.

(f) u pogledu stavka 6, mjere poduzete kako bi se osiguralo da:

(i) Nadležna tijela daju zainteresiranoj javnosti sve informacije važne za odlučivanje navedeno u članku 6 koje su na raspolaganju za vrijeme postupka sudjelovanja javnosti;

(ii) Posebno, nadležna tijela daju zainteresiranoj javnosti informacije navedene u ovom stavku;

Odgovor:

Primjenjuje se čl. 163. ZOZO-a kojim se uređuje obavještavanje javnosti i zainteresirane javnosti o pravu i načinu sudjelovanja u postupcima te rokovi koji se pritom primjenjuju, kao i članci 5., 7., 9., 10. i 11. UJSJ.

(g) u pogledu stavka 7, mjere poduzete kako bi se osiguralo da postupci sudjelovanja javnosti pruže javnosti mogućnosti da dostave sve primjedbe, informacije, analize ili mišljenja koje smatra važnima za predloženu djelatnost;

Odgovor:

U okviru nacionalnog portala e-Savjetovanje javnost može izravno unijeti komentare na tekst za vrijeme trajanja savjetovanja. Obveza je izraditi izvješće o savjetovanju i objaviti unutar mjesec dana na istom portalu. U postupcima PUO i SPUO javnost može za vrijeme trajanja savjetovanja dati komentare pisanim putem i usmeno na javnoj raspravi. Informacije o ovim postupcima objavljuju se na internetskim stranicama nadležnog tijela, u tiskovinama i na radio emisijama.

(h) u pogledu stavka 8, mjere poduzete kako bi se osiguralo da odluka uzima u obzir ishod sudjelovanja javnosti;

Odgovor:

ZOZO (čl. 162. – 166.) općenito propisuje prava i način sudjelovanja javnosti i zainteresirane javnosti tijekom izrade provedbenih propisa i/ili općeprihvaćenih pravno-obvezujućih normativnih instrumenata kao i u vezi sa strategijama i programima koji se odnose na okoliš. ZOZO također propisuje da se prijedlozi i mišljenja javnosti i rezultati prekograničnih konzultacija na nacrt prijedloge strategija, plana i programa obavezno uzimaju u obzir kada se rade postupci SPUO i PUO (čl. 73., čl. 89.). Relevantan je čl. 21. UISJ-a, kao i čl. 19. ZGMO-a.

(i) u pogledu stavka 9, mjere poduzete kako bi se osiguralo neposredno obavješćivanje javnosti o odluci u skladu s odgovarajućim postupcima;

Odgovor:

Na više mjesta je propisano na koji način javnost mora biti obaviještena o odluci nadležnog tijela i o razlozima na temelju kojih je odluka donesena, uključujući i podatke o postupku vezano za sudjelovanje javnosti i zainteresirane javnosti (čl. 73., čl. 91., čl. 162. – 166. ZOZO; čl. 22. st. 2. UPUO; čl. 15. st. 2. UPUOUZO; čl. 21. st. 2. i 3. i čl. 22. st. 4. USVNKUOT; čl. 14. Pravilnika o mjerama otklanjanja šteta u okolišu i sanacijskim programima (NN 145/08) te čl. 5. st. 2, čl. 6., st. 2, čl. 7., čl. 8. st. 2. i čl. 9. st. 4. UISJ kao i čl. 7., 10., 11., 17., 21., 22., 23., 27., 32., 38. PPEM. Relevantan je i čl. 36., st. 3. ZGMO-a.

MZOE presude Upravnog suda (o nepoštivanju pravila o uključivanju javnosti u procese odlučivanja u pitanjima okoliša) redovito koristi u cilju poboljšavanja postupka PUO, kao i postupka izdavanja okolišne dozvole. S tim u vezi u Rješenjima o prihvatljivosti zahvata pojedinačno se navodi zainteresirana javnost koja je dala primjedbe te je za sve primjedbe koje nisu prihvaćene dano obrazloženje (sva rješenja izdana u zadnje tri godine dostupna su na internetskim stranicama MZOE <http://puo.mzoip.hr/hr/puo/novosti.html>).

U rješenjima o okolišnoj dozvoli nacrt rješenja o okolišnoj dozvoli se prije donošenja daje na uvid javnosti, s pozivom javnosti da na njega daje primjedbe ili komentare koji se moraju uzeti u obzir. Tek nakon završetka uvida u nacrt dozvole može se donijeti rješenje o okolišnoj dozvoli, koje u obrazloženju obavezno sadrži odgovore na primjedbe s javne rasprave te odgovore na primjedbe na nacrt dozvole, ako ih je bilo. Također, rješenje o okolišnoj dozvoli može sadržavati i dodatne uvjete zaštite okoliša koji su određeni na temelju sudjelovanja javnosti, ako je njihovo donošenje bilo opravdano.

(j) u pogledu stavka 10., mjere poduzete kako bi se osiguralo da se, kada tijelo vlasti razmatra ili dopunjuje radne uvjete djelatnosti navedene u stavku 1, primjenjuju odredbe stavaka 2. do 9. kojima se čine potrebne promjene, i gdje je to prikladno;

Odgovor:

U popisima zahvata iz Priloga UPUO navedeno je kako se postupak PUO provodi i za sve izmjene i rekonstrukcije zahvata s popisa. S obzirom da se rekonstrukcija odnosno dogradnja smatra novim zahvatom procedura je istovjetna onoj za PUO, odnosno ocjenu o potrebi procjene utjecaja na okoliš.

Primjenjuje se i čl. 36., st. 3. ZGMO-a.

(k) u pogledu stavka 11., mjere poduzete u cilju primjene odredbi članka 6. na odluke o tome treba li dopustiti namjerno oslobađanje genetski izmijenjenih organizama u okoliš.

Odgovor:

U pogledu st. 11. primjenjuje se ZGMO, čl. 47., st. 2., čl. 57. st. 1., podstavak 5., i čl. 60., st. 2., kao i Pravilnik o obliku i načinu vođenja jedinstvenog upisnika GMO-a i načinu određivanja troškova ispisa (NN 125/07) čl. 5. te Prilog I Pravilnika o sadržaju i opsegu procjene rizika za stavljanje na tržište GMO ili proizvoda koji sadrže i/ili se sastoje ili potječu od GMO-a, metodologiji za izradu procjene i uvjetima koje mora ispunjavati pravna osoba za izradu procjene rizika (NN 39/08 i 31/13).

Hrvatska nije ratificirala GMO amandman na Aarhušku konvenciju međutim, odredbe Aarhuške konvencije o pristupu informacijama i sudjelovanju javnosti integrirane su u ZGMO.

Opišite sve prepreke na koje ste naišli tijekom provedbe bilo kojeg od stavaka članka 6.

Odgovor:

Praksa je pokazala da se u slučaju kada povjerenstvo zatraži izmjenu ili dopunu studije, izmijenjeni tekst studije nije dostupan javnosti jer ne postoji obaveza njegovog objavljivanja. Time je javnosti onemogućen uvid u sve informacije. OCD su mišljenja da je potrebno uvesti obavezu objavljivanja izmijenjenih studija utjecaja na istim mjestima na kojima se objavljuju svi dokumenti te kako bi se rješenja nadležnih tijela u postupku PUO mogla uspoređivati s mjerama zaštite iz studije utjecaja na okoliš.

Također se ne objavljuju ni mišljenja posebnih tijela u postupku, koja također mogu biti vrlo važna za sudjelovanje u postupku procjene utjecaja na okoliš. OCD su mišljenja da je potrebno uvesti obavezu objavljivanja mišljenja tijela određenih posebnim propisima i to na istim mjestima na kojima se objavljuju svi dokumenti vezani uz postupak kako bi javnost imala uvid u cjelokupni spis i mogla se uključiti u postupak savjetovanja s potpunom informacijom.

Praksa je pokazala da je nedostavno objaviti informacije u postupku PUO samo na internetskim stranicama nadležnog tijela i lokalnim novinama, već je potrebno to napraviti i na javnim mjestima u blizini zahvata (autobusne postaje, crkva, posjećene trgovine, knjižnice itd.) kao i pojedinačno informirati identificiranu zainteresiranu javnosti na kućnu adresu. Prema važećem propisu UPUO rješenja se objavljuju samo na internetskim stranicama nadležnog tijela, što je nedovoljno je dobar dio stanovništva nema pristup internetu. Osim toga, javnost koje je sudjelovala u postupku davanjem mišljenja mora imati pravovremenu informaciju o rješenju kako bi ga imala mogućnost osporavati putem žalbi ili tužbi. Stoga je za javnost koje se uključila u postupak treba obavještavati dostavljanjem informacije na kućnu adresu te ovu Uredbu treba nadopuniti kako bi bila u skladu s Aarhuškom konvencijom. Primjerice, OCD koje su se uključile u neki postupak PUO moraju mjesecima svakodnevno pretraživati stranice nadležnog tijela u potrazi za izdanim rješenjem (jer se rješenja ne dostavljaju na kućne ili email adrese pripadnika zainteresirane javnosti koji su se uključili u postupak), koje se vrlo često ne objavljuje na istim stranicama na kojima su objavljeni i dokumenti za neki postupak PUO, gdje bi potraga bila najlogičnija. Osim toga, rješenja se obično objavljuju bez datuma objave tako da se ne zna otkad teče rok za žalbu ili tužbu).

Treba uzeti u obzir Preporuke za sudjelovanje javnosti iz Maastrichta (ECE/MP.PP/2014/8) glede zahtjeva iz članka 6. stavak 9. Konvencije o obavezi «promptnog i učinkovitog» obavještavanja javnosti. U tu svrhu rješenja u postupcima PUO moraju se javnosti koja se uključila u postupka dostavljati na kućnu ili email adresu kako bi joj se dala mogućnost osporavanja navedenog rješenja na višoj instanci ili na sudu. Ujedno, sukladno točki 143. preporuka, informacija o mogućnostima žalbe/tužbe zainteresiranoj bi javnosti trebala biti dostavljena zajedno s odlukom.

Kad je riječ o odobalnim zahvatima (plinska i naftna postrojenja), zakonodavac do sada nije posebno tretirao pravo zainteresirane/pogođene javnosti na uključivanja u postupak. Umjesto da postoji obaveza javne prezentacije i objave informacije na području pod najvećim direktnim utjecajem predloženih zahvata, prezentacije se obično održavaju u Zagrebu, što je u suprotnosti s Aarhuškom konvencijom jer otežava i onemogućava sudjelovanje pogođene ili zainteresirane javnosti u postupku.

Praksa je pokazala da se sve primjedbe javnosti, bez obzira na argumente, uglavnom odbijaju. Tako se u javnosti stvorilo nepovjerenje u postupke bilo donošenja prostornih planova ili postupke PUO. U dokumentima SPUO se često površno opisuju alternative zahvata.

U Izvješću Povjerenika za informiranje navodi se da su osobito uočeni propusti u donošenju plana savjetovanja s javnošću, poštivanje rokova provedbe savjetovanja, kao i pravovremenog izvještavanja javnosti o provedenom savjetovanju objavom izvješća. Izostanak provedbe savjetovanja u nekim se slučajevima može pripisati usvajanju propisa po hitnom postupku.

Radi se na novim Uredbama o PUO i SPUO kako bi se unaprijedili postupci.

Navedite dodatne informacije o praktičnoj primjeni odredbi o sudjelovanju javnosti u odlučivanju u određenim djelatnostima iz članka 6., npr. postoje li statistike ili druge informacije o sudjelovanju javnosti u odlučivanju o određenim djelatnostima ili odlukama da se ne primjenjuju odredbe ovog članka na predložene djelatnosti u svrhe nacionalne obrane.

Odgovor:

Navedite važne adrese web stranica, ako su dostupne:

<http://puo.mzoip.hr/>

<http://aarhus.zelena-istra.hr/>

Članak 7.

Navedite odgovarajuće praktične i/ili druge odredbe za sudjelovanje javnosti tijekom izrade planova i programa koji se odnose na okoliš. Opišite prenošenje važnih definicija iz članka 2 i uvjeta nediskriminacije iz članka 3, stavka 9.

Odgovor:

Važne definicije iz čl. 2. i uvjeti nediskriminacije iz čl. 3., stavka 9. navedeni su u odgovoru za čl. 4.

Relevantni su i čl. 7. st. 5., čl. 9. st. 1., čl. 15. i čl. 19. st. 3. i 4. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (NN 64/08, u daljnjem tekstu: USPUO), te čl. 10. ZZZ-a. Primjenjuje se i ZZZP, članci 5. i 125., ZOV čl. 5. st. 8. i čl. 39. Relevantan je i čl. 27. PKB.

U postupcima SPUO provodi se javna rasprava o određivanju sadržaja strateške studije te se o tome informira javnost. Svrha je da se u najranijoj fazi raspravi s javnošću pitanja bitna za postupak strateške procjene.

Objasnite kakve mogućnosti postoje za sudjelovanje javnosti u izradi politika koje se odnose na okoliš.

Odgovor:

Primjenjuje se ZOZO, članci 17. i 164. i 165., te UISJ. Javnost ima pravo iznijeti svoje mišljenje, primjedbe i prijedloge i na nacrtu strategija, prijedloga planova i programa koji se odnose na okoliš a za koje ZOZO-om nije određena obveza strateške procjene.

Tijela javne vlasti osnivaju i radne skupine za izradu određenih strateških i planskih dokumenata i savjetodavna tijela radi davanja mišljenja na dokumente. Postoji praksa da u tim tijelima budu zastupljeni predstavnici poslovnog i civilnog sektora i predstavnici znanstvenih institucija. Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske, putem internetske stranice vodi bazu savjetodavnih tijela u kojoj je moguće pretraživati savjetodavna tijela državnih institucija prema osobama te institucijama/organizacijama iz kojih dolaze. Baza je dostupna na: <https://savjetovanje.gov.hr/baza-savjetodavnih-tijela/1118>.

Opišite sve prepreke na koje ste naišli tijekom provedbe bilo kojeg od stavaka članka 7.

Odgovor:

Tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave često izbjegavaju izradu SPUO za planove, programe i strategije i njihove izmjene. Stoga su pravni stručnjaci sa zagrebačkog Pravnog fakulteta tijekom javne rasprave o izmjenama ZOZO 2015.g. upozoravali na njegove manjkavosti kada je u pitanju propisivanje obaveze izrade SPUO za prostorne planove. Htjelo se ukazati na praktični problem ciljanih izmjena i dopuna prostornih planova koje svaka za sebe možda ne predstavljaju značajne izmjene i dopune, ali kada bi se sagledale kumulativno mogu imati značajne učinke na okoliš. MZOE nije usvojio prijedlog izmjene ZOZO, pa se tako u praksi nastavlja s izbjegavanjem izrade SPUO za višestruke istodobne izmjene prostornih planova.

Navedite dodatne informacije o praktičnoj primjeni odredbi o sudjelovanju javnosti u odlučivanju u određenim djelatnostima iz članka 7.

Odgovor:

Informacije o pokretanju SPUO, PUO i zahtjevima za utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša, Grad Zagreb iz svoje nadležnosti redovito objavljuje na službenim internetskim stranicama, na oglasnoj ploči u predvorju zgrade Gradske uprave i na oglasnoj ploči gradske četvrti na čijoj lokaciji se zahvat nalazi u Službenom glasniku Grada Zagreba, u dnevnim novinama najmanje 8 dana prije početka javne rasprave i javnog uvida.

Javna izlaganja redovito se održavaju na području gradske četvrti na čijoj lokaciji se nalazi zahvat. Na izlaganja se pisanim putem pozivaju predstavnici: nositelja zahvata, ovlaštenika koji je izradio dokumentaciju, Vijeća gradske četvrti na čijoj lokaciji se nalazi zahvat te ostalih gradskih ureda i službi, ovisno o karakteristikama zahvata. Javna izlaganja organiziraju se u poslijepodnevnim i večernjim satima. Javnost i zainteresirana javnost ima mogućnost davati svoja mišljenja, prijedloge i primjedbe tijekom javne rasprave na način objavljen u obavijesti o javnoj raspravi (putem telefona, faksa, e-pošte).

Ured za udruge Vlade RH početkom 2014. godine raspisao je shemu dodjele bespovratnih sredstava IPA 2012 *Jačanje lokalnih partnerstava za otvorenu vlast i borbu protiv korupcije u odgovornom upravljanju prirodnim resursima*, i dodijelio ukupno 1.855.129, 50 EUR za 11 projekata OCD-a. Cilj natječaja jest osiguravanje otvorene vlasti i transparentnosti u upravljanju javnim dobrima i prirodnim resursima RH, kroz afirmaciju organizacija civilnoga društva kao jednakih i ravnopravnih partnera u osiguravanju otvorene vlasti i transparentnosti u upravljanju javnim dobrima (<https://udruge.gov.hr/ipa-2012/324>). Projekti obuhvaćaju aktivnosti za poticanje sudjelovanja javnosti u odlučivanju i borbi protiv korupcije na lokalnoj razini: analize javnog mnijenja o razini transparentnosti procesa donošenja odluka vezanih za okoliš, edukacije za lokalnu vlast i OCD-e o sudjelovanju javnosti u prostornom planiranju, postupku dodjele koncesija i Direktive o odgovornosti za okoliš, o korupciji i antikorupcijskim mehanizmima u upravljanju komunalnim uslugama i prostornom planiranju, besplatna pravna pomoć građanima za pristup informacijama i sudjelovanje javnosti u procesima donošenja odluka u pitanjima zaštite okoliša u borbi protiv korupcije na lokalnoj razini, javne kampanje za poticanje sudjelovanja javnosti u procesima donošenja odluka vezanih za zaštitu okoliša, društvena istraživanja o upravljanju prirodnim resursima, itd.

Navedite važne adrese web stranica, ako su dostupne:

Odgovor:

<http://puo.mzoip.hr/>

www.zagreb.hr

<https://udruge.gov.hr/ipa-2012/324>

Članak 8.

Opišite kakvi se napori ulažu u promicanje djelotvornog sudjelovanja javnosti dok tijela vlasti izrađuju provedbene propise i ostala opće primjenjiva pravno obvezujuća pravila koja bi mogla imati značajan utjecaj na okoliš. Do odgovarajuće razine opišite prenošenje važnih definicija iz članka 2 i uvjeta nediskriminacije iz članka 3, stavka 9.

Odgovor:

U članku 6. ovog Izvješća već je opisano kako je člankom 11. ZPPI-ja propisano da tijela državne uprave, druga državna tijela, jedinice lokalne (područne) samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima moraju provoditi savjetovanje s javnošću pri donošenju zakona i podzakonskih propisa, a pri donošenju općih akata te strateških ili planskih dokumenata ako se njima utječe na interese građana i pravnih osoba.

Sukladno članku 24. Zakona o procjeni učinaka propisa (NN90/11) te članku 18. i 19. Uredbe o provedbi postupka procjene učinaka propisa (NN 66/12), prilikom pripreme bilo kojeg zakona sa područja nacionalne legislative, potrebno je uključiti konzultacije s dionicima, savjetovanje javnosti i javne rasprave.

Važne definicije iz čl. 2. i uvjeti nediskriminacije iz čl. 3., stavka 9. navedeni su u odgovoru za čl. 4.

Mišljenja, primjedbe i prijedloge mogu dati svi građani bez razlike, sukladno ustavnom principu jednakopravnosti građana iz čl. 14. Ustava RH. Dopunom Poslovnika Vlade RH (NN 121/12) u čl. 30. st. 4. propisano je upućivanje prijedloga nacрта propisa u obvezni postupak savjetovanja (sukladno Kodeksu savjetovanja sa zainteresiranom javnošću) te obveznu dostavu izvješća o provedenom savjetovanju uz prijedlog zakona i drugih propisa.

Godišnja izvješća o provedbi Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata, pokazuju značajan napredak u broju provedenih savjetovanja, ali i o interesu predstavnika zainteresirane javnosti. U 2015. g. provedeno je 12% savjetovanja više u odnosu na 2014. g. 62%, u odnosu na 2013. g. i 323% u uspoređivanju sa 2012. g.

Jedan od razloga je taj što su ojačani kapaciteti Ureda za udruge Vlade RH i dodatno obrazovani koordinatori savjetovanja sa zainteresiranom javnošću (izrađen je program izobrazbe koordinatora, provedeno je nekoliko treninga i savjetovanja, izrađen je Priručnik za savjetovanje i ustanovljena je praksa redovitih sastanaka koordinatora savjetovanja). Zaokružen je normativni okvir za provedbu savjetovanja, a potreba i vrijednost savjetovanja prepoznati su i u mjerama provedbe akcijskog plana globalne inicijative Partnerstva za otvorenu vlast. Također, pokretanjem središnjeg portala za savjetovanja e-Savjetovanja 27. travnja 2015.g., ostvaren je iskorak u pogledu dostupnosti informacija o otvorenim savjetovanjima široj javnosti, jednostavnosti komentiranja nacрта propisa, ali također i u odnosu na efikasnost postupanja tijela državne uprave. Prednosti portala su jednostavan pristup svim otvorenim savjetovanjima na jednom mjestu, lakše komentiranje odredbi nacрта propisa, učinkovitija analiza zaprimljenih komentara od strane državnih tijela, lakša objava izvješća o rezultatima savjetovanja, veći nadzor javnosti nad kvalitetom odgovora državnih tijela te općenito doprinos kvalitetnijoj komunikaciji državnih tijela s građanima i svim zainteresiranim društvenim skupinama u procesu oblikovanja javnih politika. Ujedno, Ured za udruge provodi redovitu edukaciju svih korisnika portala e-Savjetovanja u tijelima državne uprave i organizira povremene sastanke s administratorima sustava u tijelima državne uprave u svrhu daljnje standardizacije rada i unaprjeđenja provedbe procesa savjetovanja.

Opišite sve prepreke na koje ste naišli tijekom provedbe bilo kojeg od stavaka članka 8.

Odgovor:

Prepreke: ima slučajeva kada je rok za javnu raspravu kraći od zakonom propisanih 30 dana, primjedbe se u većini slučajeva ne uvažavaju, a zbog dugotrajne rasprave neki usvojeni propisi su se značajno razlikovali od nacрта koji su bili predstavljeni na javnoj raspravi.

Primjer neuvažavanja mišljenja javnosti u postupku sudjelovanja u javnoj raspravi o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti okoliša (svibanj 2015.).

Prema Izvješću o provedenoj javnoj raspravi o Izmjenama Zakona o zaštiti okoliša iz 2015., u ime Katedre za upravno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu primjedbe su pisala 4 doktora pravnih znanosti. Sve su njihove sugestije, primjedbe i komentari redom odbijeni. Primjedbe su pisali, osim navedenih pravnih stručnjaka, i mnogi drugi pripadnici zainteresirane javnosti - Izvješće o provedenoj javnoj raspravi prostire se na 88 stranica. Sve su primjedbe odbijene osim sljedeće dvije, koje su usvojene: „riječ morskim zamijeniti rječju obalni” i „nedostaje znak zatvaranja zgrade na kraju stavka”. Rezultati istraživanja o provedbi Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata na lokalnoj razini tijela javne vlasti pokazuju konstantan porast broja komentara te porast broja prihvaćenih komentara zainteresirane javnosti. Također izmjenama i dopunama ZPPI, Ured Povjerenika za informiranje dobio je veće ovlasti u praćenju procesa savjetovanja, kao i ovlasti inspeksijskog nadzora.

Navedite dodatne informacije o praktičnoj primjeni odredbi o sudjelovanju javnosti na području pokrivenom člankom 8.

Odgovor:

Navedite važne adrese web stranica, ako su dostupne:

<https://savjetovanja.gov.hr/>

<https://udruge.gov.hr/>

<http://civilnodrustvo.hr/frontpage>

Članak 9.

Navedite zakonske, regulatorne i ostale mjere kojima se provode odredbe o pristupu pravosuđu iz članka 9.

Objasnite kako je proveden svaki stavak članka 9. Opišite prenošenje važnih definicija iz članka 2 i uvjeta nediskriminacije iz članka 3, stavka 9.

Odgovor:

Primjenjuju se članci 3., 14., 15., 16., 18., 19., 26. i 29. Ustava te članak 8. ZPPI.

Temeljem čl. 3. Ustava, očuvanje prirode i čovjekova okoliša te vladavina prava predstavljaju jedne od najviših vrednota ustavnog poretka RH. Svatko u RH ima prava i slobode, neovisno o njegovoj rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama i svi su pred zakonom jednaki (čl. 14. Ustava).

U RH jamči se ravnopravnost pripadnicima svih nacionalnih manjina, a slobode i prava mogu se ograničiti samo zakonom da bi se zaštitila sloboda i prava drugih ljudi te pravni poredak, javni moral i zdravlje. Svako ograničenje slobode ili prava mora biti razmjerno naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju (čl. 15. st. 1. i 16. Ustava).

Ustavom se jamči pravo na žalbu protiv pojedinačnih pravnih akata donesenih u postupku prvog stupnja pred sudom ili drugim ovlaštenim tijelom. Pravo na žalbu može biti iznimno isključeno u slučajevima određenima zakonom ako je osigurana druga pravna zaštita (čl. 18. Ustava).

Pojedinačni akti državne uprave i tijela koja imaju javne ovlasti moraju biti utemeljeni na zakonu. Zajamčuje se sudska kontrola zakonitosti pojedinačnih akata upravnih vlasti i tijela koja imaju javne ovlasti (čl. 19. Ustava). Svi su državljani RH i stranci jednaki pred sudovima i drugim državnim i inim tijelima koja imaju javne ovlasti (čl. 26. Ustava).

Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluci o njegovim pravima i obvezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela (čl. 29. st. 1. Ustava).

Pravo na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija prema čl. 8. ZPPI, pripada svim korisnicima na jednak način i pod jednakim uvjetima. Korisnici su ravnopravni u njegovu ostvarivanju. Tijela javne vlasti ne smiju staviti korisnike u neravnopravan položaj, a osobito na način da se pojedinim korisnicima informacija pruža prije nego ostalima ili na način kojim im se posebno pogoduje.

U čl. 4. u točki 53. ZOZO-a, određeno je značenje pojma „prava na pristup pravosuđu“. To je pravo na izjavljivanje žalbe nadležnom tijelu, odnosno pravo na podnošenje tužbe nadležnom sudu, koje se ovim Zakonom, uz propisane uvjete, utvrđuje osobama – građanima, drugim fizičkim te pravnim osobama, njihovim skupinama, udrugama i organizacijama radi ostvarivanja prava na zdrav život i održiv okoliš i u svrhu zaštite okoliša i pojedinih sastavnica okoliša i zaštite od štetnog utjecaja opterećenja.

Načelo prava na pristup pravosuđu propisano je čl. 19. st. 1. i 2. te čl. 154. do 172. ZOZO-a i čl. 25. i 26. ZPPI-a.

Odredbe o pristupu pravosuđu sadržane su i u Zakonu o upravnim sporovima (NN 20/10, 143/12 i 152/14; u daljnjem tekstu ZUS) kojemu je cilj osigurati zakonitost i sudska zaštitu prava i pravnih interesa fizičkih i pravnih osoba i drugih stranaka povrijeđenih pojedinačnim odlukama ili postupanjem javnopravnih tijela. Ustavni sud RH je u svojoj Odluci (broj: U-I-2753/2012 i dr. od 27. rujna 2016.) ukinuo odredbu članka 79. ZUS-a, koja se odnosi na podmirivanje troškova te se tek treba vidjeti kako će se to dalje regulirati.

Čl. 12. ZUS-a propisano je da upravne sporove rješavaju upravni sudovi i Visoki upravni sud Republike Hrvatske. Tužbom se, prema odredbama čl. 22. ZUS-a, može zahtijevati: 1. poništavanje ili oglašavanje ništavom pojedinačne odluke, 2. donošenje pojedinačne odluke koja nije donesena u propisanom roku, 3. postupanje koje je tuženik sukladno propisima ili pojedinačnoj odluci obavezan izvršiti, 4. oglašavanje ništavnim upravnog ugovora ili izvršavanje obveze iz upravnog ugovora. U slučaju iz točaka 1. i 2., tužbom se može zahtijevati da sud odluči o pravu, obvezi ili pravnom interesu stranke. Uz glavni zahtjev tužbom se može zahtijevati povrat stvari i naknada štete koju je počinio tuženik. Spor se može pokrenuti nakon što je iscrpljena svaka druga zakonom propisana pravna zaštita.

Prema čl. 83. ZUS-a, Visoki upravni sud pokreće postupak ocjene zakonitosti općeg akta na zahtjev fizičke ili pravne osoba ili skupine osoba povezanih zajedničkim interesom ako je pojedinačnom odlukom javnopravnog tijela koja se temelji na općem aktu došlo do povrede njihova prava ili pravnog interesa. Zahtjev se podnosi u roku od 30 dana od dostave odluke. Postupak ocjene zakonitosti općeg akta Visoki upravni sud može pokrenuti i po službenoj dužnosti na temelju obavijesti građana, pučkog pravobranitelja ili na zahtjev suda.

Odredbe o pristupu pravosuđu iz čl. 9. Aarhuške konvencije sadržane su i u pojedinim odredbama zakona RH, kako će to niže biti navedeno u odgovorima na pojedina pitanja, no kada bi određena odredba Konvencije bila u suprotnosti s određenim pravnim propisom RH, suci bi bili dužni izravno primijeniti odredbu Konvencije, budući da je ona po pravnoj snazi iznad zakona. Naime, međunarodni ugovori koji su sklopljeni i potvrđeni čine dio unutarnjeg pravnog poretka RH, a po pravnoj su snazi iznad zakona (čl. 141. Ustava).

Također, i posebno, opišite:

(a) u pogledu stavka 1, mjere poduzete kako bi se osiguralo da:

(i) svaka osoba koja smatra kako se njegovim ili njezinim zahtjevom za informacijom prema članku 4 nije postupalo sukladno odredbama toga članka ima pristup postupku ocjene pred sudom ili nekim drugim neovisnim i nepristranim zakonski utemeljenim tijelom;

Odgovor:

Svaka osoba (građanin i druga fizička te pravna osoba, njihove skupine, udruge i organizacije) koja smatra da je njezin zahtjev za informacijom u pitanjima zaštite okoliša zanemaren, neosnovano odbijen, bilo djelomično ili u cijelosti, ili ako na njega nije odgovoreno na odgovarajući način, ima pravo na zaštitu svojih prava sukladno posebnom propisu o pravu na pristup informacijama (čl. 19. st. 1. ZOZO-a).

Tijelo javne vlasti može rješenjem odbiti zahtjev za davanjem informacije o okolišu u slučajevima koje navodi čl. 158. st. 1. i 3. ZOZO-a. Protiv rješenja koje je izdalo nadležno upravno tijelo, odnosno Ministarstvo može se izjaviti žalba Povjereniku za informiranje u roku od 15 dana od dana dostave rješenja, sukladno ZPPI (čl. 158. st. 6. ZOZO-a).

U skladu s čl. 25. ZPPI-a, žalba se može izjaviti i kad tijelo javne vlasti, u propisanom roku, ne odluči o zahtjevu podnositelja. Povjerenik je dužan rješenje o žalbi donijeti i dostaviti stranki, putem prvostupanjskog tijela, najkasnije u roku od 30 dana od dana predaje uredne žalbe, ako se ne radi o iznimnim slučajevima koji se navode u čl. 25. st. 5. i 6. ZPPI-a. Kad utvrdi da je žalba osnovana, Povjerenik će rješenjem naložiti tijelu javne vlasti da korisniku omogući pristup traženoj informaciji, odnosno da odluči o zahtjevu korisnika te odrediti primjeren rok u kojem je dužno to učiniti.

Prema čl. 26. st. 1. ZPPI-a protiv rješenja Povjerenika žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor (čl. 26. ZPPI-a) pred Visokim upravnim sudom RH koji mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana. Tužba ima odgovorni učinak ako je rješenjem omogućen pristup informaciji.

Upravni spor protiv rješenja Povjerenika može pokrenuti i tijelo javne vlasti koje je donijelo prvostupanjsko rješenje.

(ii) u okolnostima gdje je omogućena sudska ocjena ta osoba također ima pristup zakonom utvrđenom brzom, besplatnom ili jeftinom postupku razmatranja od strane tijela vlasti ili ocjene od strane nekog neovisnog i nepristranog tijela osim suda;

Odgovor:

ZOZO u pojedinim postupcima omogućava pokretanje drugostupanjskih postupaka unutar nadležnog tijela.

(iii) Konačne odluke prema ovom stavku su obvezujuće za tijelo vlasti koje posjeduje informaciju, a razloge treba navesti pisanim putem, barem tamo gdje je pristup informacijama odbijen;

Odgovor:

Prema čl. 10. ZUS-a pravomoćna presuda suda obvezna je za stranke u upravnom sporu i njihove pravne sljednike. Pravomoćna presuda suda kojom se odlučuje o zakonitosti općeg akta obvezna je za sve. Prema čl. 81. st. 2. tuženik je vezan pravnim shvaćanjem i primjedbama suda. Nadalje, primjenjuje se ZPPI članak 23., 24., 25. i 26.

Što se tiče razloga koji moraju biti navedeni pisanim putem – primjenjuju se sljedeći članci ZUS-a čl. 60. sadržaj presude i 62. dostava presude, te čl. 65. st. 5. koji se odnosi na rješenje (sadržaj rješenja). Nadalje, primjenjuje se članak 97. i 98. ZUP-a.

(b) Mjere poduzete kako bi se osiguralo da u okviru nacionalnog zakonodavstva, pripadnici zainteresirane javnosti koji udovoljavaju mjerilima navedenim u stavku 2. imaju pristup postupku ocjene pred sudom i/ili nekim drugim zakonski utemeljenim neovisnim i nepristranim tijelom, kako

bi osporili materijalnu i proceduralnu zakonitost neke odluke, čina ili propusta u ovisnosti od odredbi iz članka 6;

Odgovor:

Primjenjuju se čl. 167. i 168. ZOZO-a kako slijedi. Da ima vjerojatan pravni interes u postupcima uređenim ZOZO-om u kojima je predviđeno sudjelovanje zainteresirane javnosti, smatrat će se svaka fizička i pravna osoba koja zbog lokacije zahvata i/ili zbog prirode i utjecaja zahvata može, u skladu sa zakonom, dokazati da joj je narušeno pravo. Podrazumijeva se da ima dovoljan (vjerojatan) pravni interes u postupcima uređenim ZOZO-om u kojima je predviđeno sudjelovanje zainteresirane javnosti pod uvjetima navedenim u čl. 167. st. 2. i udruga civilnog društva koja djeluje na području zaštite okoliša.

Osobe koje su u svojstvu zainteresirane javnosti sudjelovale u postupcima uređenim ZOZO-om imaju pravo osporavati odgovarajući upravni akt tijela javne vlasti, za koji je ZOZO-om, odnosno posebnim zakonom predviđena mogućnost podnošenja žalbe odnosno tužbe te izjaviti žalbu ministarstvu nadležnom za zaštitu okoliša, odnosno podnijeti tužbu nadležnom sudu u skladu sa ZOZO-om i ZUS-om, a radi osporavanja zakonitosti akata, radnji ili propusta.

O odgovarajućem upravnom aktu tijela javne vlasti i pravu na izjavljivanje žalbe ministarstvu nadležnom za zaštitu okoliša, odnosno podnošenje tužbe nadležnom sudu, osobe u svojstvu zainteresirane javnosti bit će obaviještene dostavom toga akta, ako su podaci o osobi poznati tijelu javne vlasti, odnosno putem javne obavijesti ili na drugi primjeren način sukladno uredbi iz čl. 160. St. 2. ZOZO-a.

ZUS široko definira tko sve može biti stranka u sporu. Naime, prema čl. 17. ZUS-a, tužitelj je fizička ili pravna osoba koja smatra da su joj prava i pravni interesi povrijeđeni pojedinačnom odlukom, postupanjem javnopravnog tijela, odnosno propuštanjem donošenja pojedinačne odluke ili postupanja javnopravnog tijela u zakonom propisanom roku ili sklapanjem, raskidom ili izvršavanjem upravnog ugovora. Tužitelj može biti osoba koja nema pravne osobnosti ili skupina osoba ako su pojedinačnom odlukom ili postupanjem javnopravnog tijela povrijeđena njihova prava i pravni interesi. Tužitelj može biti javnopravno tijelo koje je sudjelovalo ili je trebalo sudjelovati u donošenju odluke, postupanju ili sklapanju upravnog ugovora. Tužitelj može biti i državno tijelo ovlašteno zakonom.

Prema čl. 19. ZUS-a, zainteresirana osoba je svaka osoba kojoj bi poništavanje, izmjena ili donošenje pojedinačne odluke, postupanje ili propuštanje postupanja javnopravnog tijela, odnosno sklapanje, raskid ili izvršavanje upravnog ugovora povrijedilo njezino pravo ili pravni interes. Zainteresirana osoba je i javnopravno tijelo koje smatra da sudska odluka može imati učinak na prava i pravne interese koje to javnopravno tijelo štiti na temelju zakona. Sud će po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke pozvati zainteresiranu osobu da sudjeluje u sporu. Zainteresirana osoba može se uključiti u spor u svakom trenutku. Sud će bez odgode obavijestiti sve stranke o uključivanju zainteresirane osobe u spor.

(c) u pogledu stavka 3., mjere poduzete kako bi se osiguralo da tamo gdje udovoljavaju mjerilima, ako ih ima, utvrđenima domaćim zakonodavstvom, pripadnici javnosti imaju pristup administrativnim ili sudbenim postupcima kojima se osporavaju djela i propusti privatnih osoba i tijela vlasti koji su u suprotnosti s odredbama domaćeg zakonodavstva koje se odnosi na okoliš;

Odgovor:

Primjenjuje se čl. 169. ZOZO-a kako slijedi. Fizička i pravna osoba koja ispunjava uvjete vezane uz pravni interes i smatra da je odlukom, radnjom i propustom tijela javne vlasti ili djelovanjem ili propuštanjem djelovanja fizičke ili pravne osobe (primjerice: operatera, onečišćivača) u pitanjima zaštite okoliša povrijeđen ZOZO, odnosno posebni zakon kojim je uređena zaštita pojedine sastavnice okoliša ili zaštita od utjecaja opterećenja te propisi doneseni na temelju tih zakona, imaju pravo, pred nadležnim sudom sukladno ovom Zakonu i posebnim propisima osporavati zakonitost donesene odluke, radnje i propusta u vezi sa zaštitom okoliša te osporavati zakonitost djelovanja ili propuštanja djelovanja u pitanjima zaštite okoliša.

Zahtjev mora biti podnesen u propisanom obliku sukladno ZUS-u, u roku od 30 dana od dana dostave strankama, odnosno dana objave na internetskim stranicama tijela koje je donijelo odluku koja se osporava, odnosno od dana protoka roka za izvršenje radnje odnosno donošenje odluke. U zahtjevu mora

biti navedeno i obrazloženo u čemu je sadržana odnosno na što se odnosi povreda propisa. Zahtjev mora biti potkrijepljen odgovarajućim dokazima.

(d) u pogledu stavka 4, mjere poduzete kako bi se osiguralo da:

(i) postupci navedeni u stavcima 1, 2 i 3 osiguravaju odgovarajuće i djelotvorne pravne lijekove;

Odgovor:

Prema ZOZO na rješenje je moguće izjaviti žalbu ili ako žalba nije dopuštena može se pokrenuti upravni spor.

Pravo na pravni lijek propisano je i čl. 12. ZUP-a, nadalje primjenjuje se čl. 66. ZUS-a. Pravni lijekovi predviđeni ZUP-om su: žalba (čl. 105.), prigovor (čl. 122.), obnova postupka (čl. 123.), oglašivanje rješenja ništavim (čl. 128.) te poništavanje i ukidanje rješenja (čl. 129.), za odluke koje donose nadležna tijela u prvom stupnju, sukladno propisima o sustavu državne uprave, dok je ZUSom predviđeno pokretanje upravnog spora u skladu s čl. 12. Pravni lijekovi predviđeni ZUS-om su: žalba čl. 66. do 75., obnova spora čl. 76. i 77. i zahtjev za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćne presude čl. 78. U skladu sa čl. od 83. do 88. vrši se ocjena zakonitosti općih akata te se čl. 89. propisuje poseban način rješavanja upravnih sporova sudskom nagodbom.

Člankom 26. st. 2. ZUS-a propisano je da sud može odlučiti da tužba ima odgodni učinak ako bi se izvršenjem pojedinačne odluke ili upravnog ugovora tužitelju nanijela šteta koja bi se teško mogla popraviti, ako zakonom nije propisano da žalba ne odgađa izvršenje pojedinačne odluke (ZOZO to ne propisuje), a odgoda nije protivna javnom interesu.

U skladu sa čl. 1047. Zakona o obveznim odnosima (NN 35/05 i 41/08) svatko može zahtijevati od drugoga da ukloni izvor opasnosti od kojega prijeti znatnija šteta njemu ili drugome, kao i da se suzdrži od djelatnosti od koje proizlazi uznemirivanje ili opasnost štete, ako se uznemirivanje ili šteta ne mogu spriječiti odgovarajućim mjerama. Sud će na zahtjev zainteresirane osobe narediti da se poduzmu odgovarajuće mjere za sprječavanje nastanka štete ili uznemirivanja ili da se ukloni izvor opasnosti, na trošak posjednika izvora opasnosti, ako ovaj sam to ne učini.

Ako šteta nastane u obavljanju općekorisne djelatnosti za koju je dobiveno odobrenje nadležnog tijela, može se zahtijevati samo naknada štete koja prelazi uobičajene granice (prekomjerna šteta). Ali se u tom slučaju može zahtijevati poduzimanje društveno opravdanih mjera da se spriječi nastupanje štete ili da se ona smanji.

Nadalje primjenjuje se čl. 25., 26. i 59. ZPPI-a.

(ii) takovi postupci na drugi način udovoljavaju uvjetima ovog stavka;

Odgovor:

Sudska zabrana propisana je čl. 170. ZOZO-a. U postupku osporavanja odluka, radnji i propusta tijela javne vlasti te djelovanja ili propuštanja djelovanja pravnih i fizičkih osoba u pitanjima zaštite okoliša, nadležni sud može:

- naložiti operateru, onečišćivaču odnosno tijelu javne vlasti, da poduzmu sve nužne mjere, uključujući i obustavu određenih djelovanja odnosno djelatnosti,
- obvezati operatera odnosno onečišćivača na plaćanje odgovarajuće naknade FZOEU,
- utvrditi nužne privremene mjere i naložiti operateru, onečišćivaču odnosno tijelu javne vlasti njihovu provedbu,
- ili donijeti drugu primjerenu odluku sukladno zakonu.

Sudski postupci trebaju biti pravični, jednakopravni, pravodobni i ne toliko skupi da bi se time spriječilo njihovo provođenje, a što je propisano ZOZO čl. 172. prema kojem je svaki sudski postupak iz područja zaštite okoliša hitan, čl. 26. st. 1. ZPPI-a prema kojem Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi protiv rješenja Povjerenika u roku od 90 dana te čl. 8. ZUS-a koji propisuje da će sud upravni spor provesti brzo i bez odugovlačenja, uz izbjegavanje nepotrebnih radnji i troškova,

onemogućit će zlouporabu prava stranaka i drugih sudionika u sporu te će odluku donijeti u razumnom roku.

Po pitanju pravičnosti i jednakopravnosti ZUS unutar čl. 5., 6., 7. i 9. te ZUP čl. 5., 6., 7. i 8. propisuje predmetne mjere.

Troškove postupka koji ne bi smjeli biti skupi propisuje ZPPI unutar čl. 19. st. 1. i 2. te se navodi da se na pristup informacijama u postupcima pred tijelima javne vlasti ne plaćaju upravne i sudske pristojbe. Tijelo javne vlasti međutim ima pravo tražiti od korisnika naknadu stvarnih materijalnih troškova koji nastanu pružanjem informacije, kao i na naknadu troškova dostave tražene informacije.

(e) u pogledu stavka 5, mjere poduzete kako bi se osigurala obaviještenost javnosti o pristupu postupcima administrativne i sudbene ocjene.

Odgovor:

Primjenjuje se čl.168. st.1. i 2. ZOZO-a. Jedno od načela ZUP-a je načelo pomoći stranci te obvezuje tijelo koje vodi postupak na brigu da neznanje i neukost stranke i drugih osoba ne budu na štetu prava što im po zakonu pripadaju (čl. 7. ZUP-a). Načelo pomoći neukoj stranci sadržano je i u čl. 9. ZUS-a; sud će voditi brigu o tome da neznanje i neukost stranke i drugih sudionika u upravnom sporu ne bude na štetu prava koja imaju na temelju zakona.

O zakonitosti općeg akta Visoki upravni sud odlučuje na javnoj sjednici (čl. 86. st. 1. ZUS-a).

Prema čl. 86. st. 3. i 4. ZUS-a, kada sud presudom ukine opći akt, ili pojedine njegove odredbe, ako utvrdi da nije suglasan sa zakonom ili statutom javnopravnog tijela, odluka se objavljuje u »Narodnim novinama«.

Sve odluke donesene u postupcima ocjene zakonitosti općeg akta objavljene su na internetskoj stranici Visokog upravnog suda.

Radi se na pristupanju upravnih sudova i Visokog upravnog suda informacijskom sustavu SupraNova pri Vrhovnom sudu Republike Hrvatske na kojem je dostupna sudska praksa. Naime, riječ je o informacijskom sustavu koji je nastao u sklopu projekta PHARE 2006 "Usklađivanje i objavljivanje sudske prakse". U sustav se unose odluke svih sudova u Republici Hrvatskoj.

Opišite sve prepreke na koje ste naišli tijekom provedbe bilo kojeg od stavaka članka 9.

Odgovor:

OCD smatraju da je ZOZO, kojim se utvrđuje načelo prava na pristup pravosuđu neusklađen s odredbama Konvencije, zakonodavstvom EU (Direktiva 2003/35) i Ustavom. Naime, članak 19. stavak 2. ZOZO-a sadrži uvjet po kojem postoji pravo osporavanja postupovne i materijalne zakonitosti odluka, čina i propusta tijela javne vlasti putem nadležnog tijela i/ili nadležnog suda, samo ako se može dokazati "trajno narušenja prava". U hrvatskom zakonodavstvu ne postoji drugih takvih primjera, već je dovoljno da tužitelj smatra da mu je pravo povrijeđeno, a povreda ne mora biti trajna. Ovime se nerazmjerno ograničava pravo na pristup sudu, stoga je potrebno načelo prava na pristup pravosuđu uskladiti sa ZUS-om, kako bi se očuvala konzistentnost hrvatskog pravnog sustava.

Pravila za podnošenje tužbi su prestroga, jer se uvjetuje prethodnim sudjelovanjem u postupku (članak 167. stavak 1. ZOZO). Predlaže se promijeniti stavak 1. članka 168. ZOZO na način da se obriše i za druge osobe uvjet da su u svojstvu zainteresirane javnosti morale sudjelovati u postupcima uređenim ovim Zakonom. Takav uvjet nije u skladu sa ZUS-om prema kojem za je podnošenje tužbe dovoljno da tužitelj smatra kako su mu pojedinačnim aktom povrijeđena prava ili pravni interesi. Zakon ne postavlja nikakav dodatan uvjet da je tužitelj prethodno morao sudjelovati u upravnom postupku, osim da se koristio žalbom u upravnom postupku ako je žalba bila dopuštena.

U Hrvatskoj besplatnu pravnu pomoć mogu dobiti isključivo fizičke osobe te je on uskraćen OCD, što nije u skladu s Aarhuškom konvencijom (čl. 9. st. 4. te čl. 9. st. 5., koji zahtijevaju osiguranje pravičnih i pravednih pravnih sredstava te dužnost razmatranja mogućnosti uspostavljanja odgovarajućih pomoćnih mehanizama za uklanjanje ili smanjivanje novčanih prepreka pristupu pravosuđu). Prema Zakonu o besplatnoj pravnoj pomoći, pravne osobe ne mogu biti korisnici besplatne pravne pomoći,

dakle ni OCD. Udruge koje se bave zaštitom okoliša trebale bi moći ravnopravno sudjelovati u sudskim i drugim postupcima i zakonodavac bi to morao prepoznati.

ZOZO u članku 172. propisuje da su sudski postupci po svakoj tužbi iz područja zaštite okoliša hitni, međutim praksa govori da sudski sporovi koje su pokrenule OCD znaju trajati od 2 i više godina. Također se rijetko primjenjuje odgovni učinak tužbi.

Prepreka u provedbi Aarhuške konvencije je i ta što je Zakonom o prostornom uređenju krug stranaka u postupku izdavanja lokacijske dozvole usko određen te se odnosi samo na podnositelja zahvata i vlasnike te imatelje prava na predmetnoj i susjednoj nekretnini. Ovo za posljedicu ima nemogućnost OCD sudjelovati u postupku izdavanja lokacijske dozvole. Uzeto zajedno s nemogućnošću osporavanja usklađenosti zahvata s prostorno-planskom dokumentacijom u upravnom postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš jedan od bitnih elementata kontrole negativnih utjecaja na okoliš ostaje izvan dosega javnosti i zainteresirane javnosti.

Navedite dodatne informacije o praktičnoj primjeni odredbi o pristupu pravosuđu u skladu s člankom 9., npr. postoje li statistike o okolišnom pravu i postoje li mehanizmi pomoći za uklanjanje ili smanjenje financijskih i ostalih prepreka pristupu pravosuđu?

Odgovor:

Smanjenje prepreka pristupa pravosuđu

Prema čl. 19. st. 1. ZPPI-a, na pristup informacijama u postupcima pred tijelima javne vlasti ne plaćaju se sudske pristojbe.

Prema čl. 5. Zakona o sudskim pristojbama (NN 74/95, 57/96, 137/02, 26/03, 125/11, 112/12, 157/13 i 110/15) pristojbe u upravnom sporu plaćaju se samo ako sud odbije ili odbaci tužbu. Nadalje, tužitelji u sporovima o naknadi štete zbog onečišćenja okoliša oslobođeni su od plaćanja pristojbi u skladu sa čl. 16. stavkom 1. točkom 18. ovog Zakona.

Poboljšanju ostvarivanja prava na pristup pravosuđu doprinijela je reforma upravnog sudstva i upravnog postupanja. Uvedeno je novo ustrojstvo upravnog sudovanja te su osnovana četiri regionalna upravna suda i Visoki upravni sud. U upravno sudovanje uvedena je usmena kontradiktorna rasprava, pravo na žalbu i mogućnost sudske kontrole utvrđivanja činjeničnog stanja u upravnom postupku, dvostupanjsko sudovanje i ocjena zakonitosti općeg akta jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe koja ima javnu ovlast i pravne osobe koja obavlja javnu službu. Učinkovitiji rad upravnih sudova također doprinosi većoj transparentnosti rada upravnih tijela i institucija te predstavlja važnu ulogu u borbi protiv korupcije.

Statistika

Prema statističkim podacima Visokog upravnog suda RH za razdoblje od 2014.-2016. godine u odnosu na ostvarivanje prava na pristup informacijama glede zaštite okoliša (Zakon o otpadu, Zakon o vodama, Zakon o okolišu) nije zaprimljen niti jedan predmet.

Pravosudna akademija

Pravosudna akademija je trajno angažirana u provođenju obrazovanja pravosudnih dužnosnika iz područja prava zaštite okoliša:

- U 2014. i 2015.g., pravosudni dužnosnici i sudski savjetnici iz Hrvatske sudjelovali su na radionicama: „Postupovna prava i prava sudjelovanja u području zaštite okoliša“ (ERA); „Pristup sudovima u predmetima iz područja prava zaštite okoliša“ (EJTN);
- U 2015.g., sutkinja VUS-a, koja je i voditeljica obrazovnih aktivnosti Pravosudne akademije, sudjelovala je na godišnjoj konferenciji ERA-e o europskom pravu zaštite okoliša;
- Pravosudna akademija je 2016.g. godine prihvatila ponudu biti partner ERA-e u projektu „Suradnja s nacionalnim sucima u području prava zaštite okoliša“ („Cooperation with national judges in the field of environmental law“), no rezultati natječaja se još ne znaju.

Projekti i drugo

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti organizirala je različite znanstvene skupove na temu prava zaštite okoliša (2014. - 2016.); Pomorsko pravo i pravo mora: Jadranske zemlje u europskim okvirima na kojem je, između ostalog, izlagano o Utjecaju europskog prava zaštite okoliša na pomorsku industriju; skupove o Pravnoj zaštiti šuma; Pravnoj zaštiti tla, Pravnoj zaštiti voda.

Proveden je projekt „Jačanje kapaciteta inspekcije zaštite okoliša i drugih nadležnih državnih tijela i institucija za sprječavanje, prepoznavanje, istrage i procesuiranja u slučajevima djela protiv okoliša“ (2014. - 2015.).

Pravosudna akademija je u suradnji s Povjerenikom za informiranje organizirala jednodnevne radionice „Pravo na pristup informacijama u pravosuđu“ namijenjene službenicima za informiranje u pravosudnim tijelima i/ili drugim pravosudnim dužnosnicima koji se u radu susreću s pravom na pristup informacijama (Zagreb, 24. listopada 2014. i 11. prosinca 2015.).

Povjerenica za informiranje je uz potporu Britanskog veleposlanstva organizirala konferenciju „Pristup informacijama u Republici Hrvatskoj: novi izazovi, nova rješenja“ (Zagreb, 24. rujna 2014.).

Pravni fakultet sveučilišta u Rijeci je organizirao savjetovanje pravnika na kojem je, između ostalog, obrađana tema „Naknada štete u slučaju onečišćenja mora prema odredbama Pomorskog zakonika“ (Rijeka, 13. do 15. travnja 2016.).

Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu organizirao je znanstveno-stručni skup s međunarodnim sudjelovanjem pod nazivom „Pravo na pristup informacijama i zaštita osobnih podataka“ (Split, 6. i 7. srpnja 2015.).

Navedite važne adrese web stranica, ako su dostupne:

<http://www.mprh.hr/Default.aspx>

<http://www.pak.hr/Default.aspx?sec=16>

<http://www.upravnisudrh.hr/frames.php?right=ocjenazak.html>

Članci 10-22 nisu za nacionalnu provedbu.

Opće primjedbe o cilju Konvencije:

Navedite kako provedba Konvencije doprinosi zaštiti prava svake osobe sadašnje i budućih generacija na život u okolišu prikladnom za njegovo ili njezino zdravlje i dobrobit.

Odgovor:

Očuvanje prirodnih bogatstava i zaštita ljudskog okoliša od visokog su interesa za ljudsku zajednicu i kvalitetu života sadašnjih i budućih generacija, a u RH su prepoznati kao ustavna vrednota i uživaju osobitu zaštitu (čl. 2. st. 4. alineja 2. Ustava).

U promjenama Ustava (NN 76/2010), u čl. 38. st. 4 propisano je da se „Jamči pravo na pristup informacijama koje posjeduju tijela javne vlasti. Ograničenja prava na pristup informacijama moraju biti razmjerna naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju te nužna u slobodnom i demokratskom društvu, a propisuju se zakonom“.

